

Załącznik do uchwały nr
XXII/385/04
Rady Miasta Katowice
z dnia 29 marca 2004r.

MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2004 - 2006

Spis treści:	Str.
CZĘŚĆ I. Podstawy prawne oraz założenia ogólne programu.	4
CZĘŚĆ II. Diagnoza.	5
Rozdział 1. Pojęcie niepełnosprawności.	5
Rozdział 2. Struktura demograficzna mieszkańców Katowic.	6
Rozdział 3. Dane dotyczące niepełnosprawnych mieszkańców Katowic.	7
Rozdział 4. Charakterystyka osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.	12
Rozdział 5. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta.	16
Część III. Program działań w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.	22
Dział 1. Cele, adresaci programu, zadania z zakresu rehabilitacji społecznej.	22
Rozdział 1. Cele, adresaci programu.	22
Rozdział 2. Zadania ustawowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z zakresu rehabilitacji społecznej.	23
Dział 2. Stan istniejący – charakterystyka zasobów.	24
Rozdział 1. Poradnictwo specjalistyczne, w tym interwencja kryzysowa.	24
Rozdział 2. Wczesna interwencja (dzieci w wieku 0-7 lat).	26
Rozdział 3. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	27
Rozdział 4. Rehabilitacja społeczna i lecznicza dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych.	35
Rozdział 5. Wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków PFRON do różnych świadczeń.	41
Rozdział 6. Dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.	42
Rozdział 7. Dostosowanie komunikacji i transportu zbiorowego do potrzeb osób niepełnosprawnych.	43
Rozdział 8. Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, w komunikowaniu się w obiektach użyteczności publicznej.	46
Rozdział 9. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce.	46
Rozdział 10. Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym.	48
Dział 3. Projekty działań na rzecz osób niepełnosprawnych.	54
Projekt 1. Poradnictwo specjalistyczne, w tym interwencja kryzysowa.	55
Projekt 2. Wczesna interwencja (dzieci w wieku 0-7 lat).	56
Projekt 3. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	57
Projekt 4. Rehabilitacja społeczna i lecznicza dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych.	58
Projekt 5. Wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie	59

rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków PFRON do różnych świadczeń.	
Projekt 6. Dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.	60
Projekt 7. Dostosowanie komunikacji i transportu zbiorowego do potrzeb osób niepełnosprawnych.	61
Projekt 8. Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, w komunikowaniu się w obiektach użyteczności publicznej.	63
Projekt 9. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce.	64
Projekt 10. Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym.	66
Część IV. Program działań w zakresie rehabilitacji zawodowej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.	67
Dział 1. Cele, adresaci programu, zadania ustawowe Powiatowego Urzędu Pracy z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	67
Rozdział 1. Cele, adresaci programu.	67
Rozdział 2. Zadania ustawowe Powiatowego Urzędu Pracy z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	67
Dział 2. Stan istniejący – charakterystyka zasobów.	68
Rozdział 1. Pośrednictwo pracy.	68
Rozdział 2. Poradnictwo zawodowe.	68
Rozdział 3. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy.	68
Dział 3. Projekty działań na rzecz osób niepełnosprawnych.	69
Projekt 1. Pośrednictwo pracy.	69
Projekt 2. Poradnictwo zawodowe.	69
Projekt 3. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy.	70
Część V. Źródła finansowania programu.	71

CZĘŚĆ I. PODSTAWY PRAWNE ORAZ ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU

1. Istotą lokalnych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest stworzenie takich lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobie niepełnosprawnej takiej indywidualnej pomocy, która umożliwi maksymalne wykorzystanie jej potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności.

Podstawę prawną do opracowania i realizacji „Miejskiego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych” stanowi ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997r.

Do zadań powiatu, zgodnie z art. 35a ust. 1 cyt. ustawy należy:

opracowywanie i realizacja, zgodnie ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- 1) rehabilitacji społecznej,
- 2) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- 3) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

2. W związku z powyższym, oraz w oparciu o ust. 2 cyt. artykułu przedstawiony program został opracowany w podziale na:

1) Program działań w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych – opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

2) Program działań w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych - opracowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach.

Potrzeba stworzenia programu wspierania osób niepełnosprawnych wynika także z zapisów art.10a pkt.2) ustawy o pomocy społecznej.

U podstaw tworzenia programu znajdują się również zapisy Karty Praw Osób Niepełnosprawnych, przyjętej uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997r. (M.P. nr 50, poz. 475), której § 1 podaje, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Wynikające z programu działania mają przyczynić się do urzeczywistnienia tych praw. Przyjęte w poszczególnych projektach Części I programu założenia w większości wynikają wprost z zapisów Karty Praw Osób Niepełnosprawnych.

Program realizuje cele zawarte w „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015” oraz cele zawarte w „Wojewódzkim programie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2003 – 2005”.

Niniejszy program wpisuje się również w „ Miejską strategię rozwiązywania problemów społecznych w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej oraz profilaktyki uzależnień” ustaloną uchwałą Nr LI/688/02 Rady Miejskiej Katowic z dnia 27 czerwca 2002r, której rozdziały 2 i 5 części IV poświęcone są systemowi opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz systemowi wsparcia osób niepełnosprawnych.

Pierwsze trzy części Strategii: I Zasady ogólne, II. Pomoc środowiskowa, III. Współpraca ze społecznością lokalną, odnoszą się do ogólnych zasad pomagania wszystkim kategoriom klientów pomocy społecznej, w tym również osobom niepełnosprawnym.

3. Każda z części programu zawiera projekty rozwiązywania określonych problemów osób niepełnosprawnych, w następującym układzie:

- 1) założenie,
- 2) cel,
- 3) stan planowany do osiągnięcia,
- 4) zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy,
- 5) koordynator projektu,
- 6) ocena efektywności

4. Zakłada się otwarty charakter programu, tzn. może on być uzupełniany o nowe projekty, a w ramach projektów o nowe zadania. Co roku Dział 3 Części III i Części IV będą przygotowywane na nowo, na następny rok kalendarzowy.

5. Ocena efektywności programu dokonywana będzie poprzez porównanie danych liczbowych za dany okres sprawozdawczy ze stanem sprzed rozpoczęcia realizacji programu lub ze stanem na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego.

CZĘŚĆ II. DIAGNOZA

Rozdział 1. Pojęcie niepełnosprawności

1. Przez niepełnosprawność rozumie się trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Zbiorowość osób niepełnosprawnych można podzielić na dwie podstawowe grupy:

- 1) osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
- 2) osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych

2. Osoby niepełnosprawne, zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 123, poz. 776 z późn. zm.), to osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (do stopnia znacznego, umiarkowanego, lekkiego),
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

3. Z uwagi na art.5 cytowanej ustawy, orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- 2) całkowitej niezdolności do pracy, traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
 - 3) częściowej niezdolności do pracy- traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.
4. Zgodnie z §32 ust.2 rozporządzenia Ministra pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r, w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przyczynę niepełnosprawności oznacza się następująco:
- 1) 01- **U**- upośledzenie umysłowe,
 - 2) 02- **P**- choroby psychiczne,
 - 3) 03- **L**- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
 - 4) 04- **O**- choroby narządu wzroku,
 - 5) 05- **R**- upośledzenie narządu ruchu,
 - 6) 06- **E**- epilepsja,
 - 7) 07- **S**- choroby układu oddechowego i krążenia,
 - 8) 08- **T**- choroby układu pokarmowego,
 - 9) 09- **M**- choroby układu moczowo- płciowego,
 - 10) 10- **N**- choroby neurologiczne,
 - 11) 11-**I**- inne, w tym schorzenia : endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.
5. Zgodnie z §32 ust.3, cyt. rozporządzenia „ Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania, powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka”.

Rozdział 2. Struktura demograficzna mieszkańców Katowic.

1. Od kilku lat rejestruje się w Katowicach ujemny przyrost naturalny, z tego też powodu spada gęstość zaludnienia w mieście. Obecnie liczba mieszkańców na 1 km² wynosi 2049.

Wg danych Referatu Kartoteki Adresowej Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta , na dzień 3 września 2003r, Katowice liczyły 324 901 mieszkańców, w tym 153 675 mężczyzn i 171 226 kobiet.

Struktura ludności przedstawiała się następująco:

- 1) mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat)- 61 430 osób, tj. 18,90 %,
- 2) mieszkańcy w wieku produkcyjnym (kobiety: od 19- 60 lat, mężczyźni: od 19- 65 lat)- 209 018 osób, tj. 64,33%,
- 3) mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym (kobiety: powyżej 60 lat, mężczyźni : powyżej 65 lat) – 54 453 osób- tj. 16,76%.

Poniższa tabela charakteryzuje ludność Katowic w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe oraz płęć:

Tabela 1. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w liczbie ludności Katowic

ekonomiczna grupa wiekowa	ludność w podziale na płęć			
	Kobiety	%	mężczyźni	%
wiek przedprodukcyjny	29840	17,40%	31590	20,56%
Wiek produkcyjny	103575	60,50%	105443	69%

Wiek poprodukcyjny	37811	22%	16642	10,83%
RAZEM	171226	100%	153657	100%

Tabela ta wskazuje na liczebną przewagę kobiet wśród mieszkańców Katowic. Szczególnie wyraźną przewagę liczebną zyskują w grupie wiekowej poprodukcyjnej.

Z kolei w wieku przedprodukcyjnym nieznaczną przewagę utrzymują mężczyźni.

2. Strukturę ludności mieszkańców Katowic wg. przedziałów wiekowych charakteryzuje poniższa tabela:

Tabela 2. Liczba mieszkańców Katowic według wieku

przedział wiekowy	liczba ludności	%	Płeć	
			K	M
0-2	5898	1,82	2969	2929
3-6	9758	3,00	4748	5010
7-12	19578	6,02	9443	10135
13-15	12224	3,76	5922	6302
16-19	19151	5,90	9263	9888
20-29	50565	15,56	25856	24709
30-39	41587	12,80	21184	20403
40-49	52227	16,08	26682	25545
50-59	46892	14,43	25240	21652
60-64	19614	6,04	10768	8846
65-74	29338	9,03	16491	12847
powyżej 75 lat	18069	5,56	12660	5409
RAZEM	324901	100	171226	153675

Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową są osoby w wieku od 40 do 49 lat, stanowiąc 16,08 % populacji. Drugą pod względem liczebności jest grupa wiekowa od 20 do 29 lat- 15,56%, a trzecią od 50 do 59 lat- 14,43% populacji.

Rozdział 3. Dane dotyczące niepełnosprawnych mieszkańców Katowic.

1. Trudno jest dokładnie określić liczbę osób niepełnosprawnych mieszkających w Katowicach, ponieważ informacje o osobach niepełnosprawnych są z reguły rozproszone w różnych instytucjach, a jednocześnie mogą się ze sobą wzajemnie pokrywać. Orzecznictwo w naszym kraju realizowane jest w ramach trzech systemów, tj.:

- 1) orzecznika ZUS, określającego zdolność do pracy orzekanego (całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, całkowita niezdolność do pracy, częściowa niezdolność do pracy),
- 2) orzecznictwa w powiatowych zespołach ds. orzekania o niepełnosprawności, które określają stopień naruszenia sprawności organizmu orzekanego (stopień znaczny, umiarkowany, lekki),
- 3) orzecznictwa branżowego (Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, czy orzecznictwo resortowe, gdzie określa się całkowitą bądź częściową niezdolność do pracy).

W efekcie o niepełnosprawności orzeka się w niezależnych od siebie instytucjach, które nie współpracują ze sobą z uwagi na brak rozwiązań systemowych, stąd trudności z pozyskaniem danych.

2. Oszacowanie liczebności osób niepełnosprawnych, umożliwiając badania reprezentacyjne ludności, mające charakter cykliczny lub jednorazowy. Począwszy od 1993 roku, co kwartał opracowywane są informacje o osobach niepełnosprawnych w sensie prawnym, w wieku 15 lat i więcej, na podstawie reprezentacyjnych badań aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) prowadzonych przez Departament Pracy w Głównym Urzędzie Statystycznym. Badania te dotyczą osób niepełnosprawnych w Polsce. Wskaźnik częstotliwości niepełnosprawności orzeczonej wśród osób w wieku powyżej 15 lat dla województwa śląskiego – wg. GUS wynosi 9,9 %, a wśród dzieci w wieku 0-14 lat w Polsce – wg. GUS wynosi 2,5%. Wyliczona wg. powyższych wskaźników liczba niepełnosprawnych mieszkańców Katowic wynosi ok. 29.000 osób.

3. Innym źródłem informacji na temat liczebności osób niepełnosprawnych są spisy ludności. Najnowsze dane dotyczące liczby i struktury osób niepełnosprawnych pochodzą z ostatniego przeprowadzonego w 2002r. Narodowego Spisu Powszechnego Ludności. W 2002r. liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 5.456,7 tys, co stanowiło 14,3 % ogółu ludności kraju (w 1988 roku 9,9%).

Liczba osób niepełnosprawnych w ciągu 14 lat (w stosunku do 1988 roku) wzrosła o 1.721,2 tys. (tj. o 46,1 %) przy czym osób niepełnosprawnych prawnie o 1.191,7 tys. tj. o 31,5%, natomiast liczba osób niepełnosprawnych tylko biologicznie wzrosła ponad dwukrotnie. Przyrost liczby osób niepełnosprawnych w okresie ostatnich czternastu lat (1988 - 2002) wynika głównie z procesu starzenia się społeczeństwa. Natężenie zjawiska niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem. Blisko 60 % spośród osób niepełnosprawnych stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Więcej jest niepełnosprawnych kobiet niż mężczyzn (52,9 % kobiet, 47,1% mężczyzn).

W 2002r. liczba osób niepełnosprawnych w województwie śląskim wynosiła 560,7 tys. tj. 11,8% ludności województwa, z czego osoby niepełnosprawne tylko biologicznie stanowiły 21,8 % ogółu osób niepełnosprawnych. Opierając się na wojewódzkim wskaźniku częstotliwości niepełnosprawności wg. danych z NSPW, liczbę niepełnosprawnych mieszkańców Katowic (zarówno pod względem prawnym, jak i biologicznym) można oszacować na 38.340 osób. Oznacza to, iż co 9- ty katowiczanie jest osobą niepełnosprawną. Osoby niepełnosprawne stanowią więc znaczną część mieszkańców naszego miasta, mieszkańców ze specyficznymi ograniczeniami, a co za tym idzie z wyjątkowymi potrzebami.

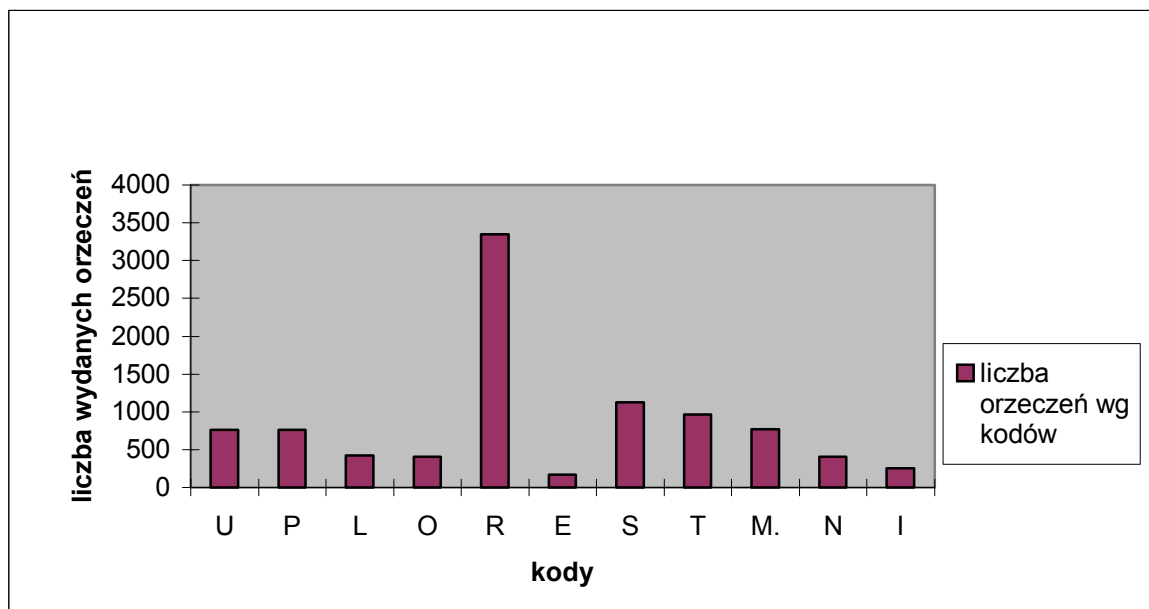
4. Bardziej szczegółowych danych dotyczących wieku, wykształcenia, rodzaju, przyczyny niepełnosprawności części niepełnosprawnych mieszkańców Katowic dostarcza analiza danych osób orzeczonych w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w okresie: 1.07.1999r do 30.06.2003r. Grupę tę charakteryzuje poniższa tabela

Tabela 3. Charakterystyka osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia orzeczonych przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

L.p.	Kody	Stopnie niepełnosprawności			Razem	%	Wiek				Wykształcenie				
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki			16-25	26-40	41-60	61- i więcej	Mniej niż podstawowe	Podstawowe	Zasadnicze	Średnie	Wyższe
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	U	206	438	121	765	8,2	427	144	175	19	91	498	155	20	1
2	P	136	475	154	765	8,2	88	263	360	54	20	287	410	36	12
3	L	29	257	141	427	4,5	113	72	169	73	12	165	158	88	4
4	O	110	140	155	405	4,3	118	54	144	89	14	160	126	100	5
5	R	888	1276	1188	3352	35,7	499	376	1700	777	92	1259	849	1086	66
6	E	21	61	85	167	1,7	76	69	15	7	3	69	75	15	5
7	S	373	622	127	1122	11,9	73	94	716	239	13	592	243	257	17
8	T	168	383	409	960	10,2	67	70	539	284	17	392	210	328	13
9	M	159	345	266	770	8,2	46	62	287	375	0	144	407	214	5
10	N	154	122	129	405	4,3	125	52	111	117	90	120	94	90	11
11	I	103	103	47	253	2,8	25	32	118	78	12	72	89	74	6
Razem		2347	4222	2822	9391	100	1657	1288	4334	2112	364	3758	2816	2308	145

W w/w okresie wydano najwięcej orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności- 4222, tj. 45%, następnie orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności – 2347, tj. 30%, u 2822 osób, tj. 25% orzeczono lekki stopień niepełnosprawności. Wśród osób orzekanych dominują schorzenia z tytułu narządu ruchu - 3352 osób, tj. 35,7%, następnie schorzenia układu oddechowego i krążenia - 1122 osoby, tj. 11,9%.

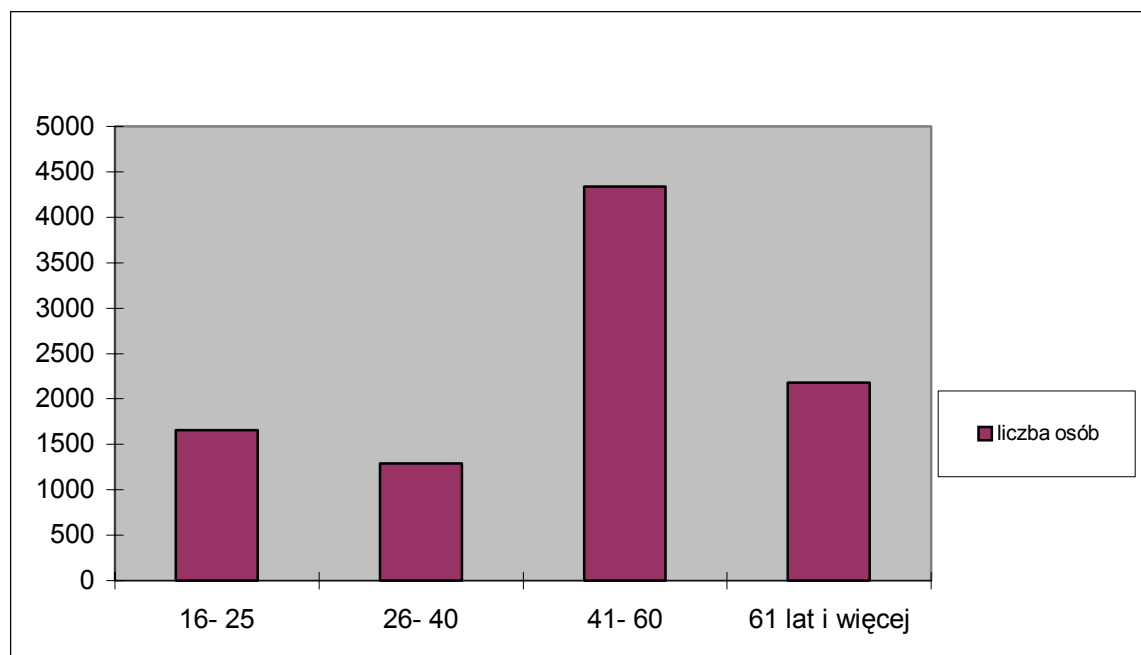
Wykres 1. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, wg kodów

Można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że podobnie rozkładają się przyczyny niepełnosprawności wśród pozostałych osób niepełnosprawnych- orzekonych w ramach innych systemów. Stąd szacunkowo można określić, że liczba osób niepełnosprawnych w Katowicach ze schorzeniami narządu ruchu stanowi najliczniejszą grupę i wynosi ok. 10 000 osób.

Najliczniej reprezentowana grupa wiekowa to osoby w przedziale wiekowym 41- 60 lat, tj. 4334 osób. Spośród 9391 osób zaliczonych do jednego ze stopni niepełnosprawności przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, aż 3758 osób legitymuje się wyłącznie wykształceniem podstawowym. Stanowi to ponad 40% wszystkich orzekonych.

Wykres 2. Liczba osób powyżej 16 roku życia orzeczonych przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

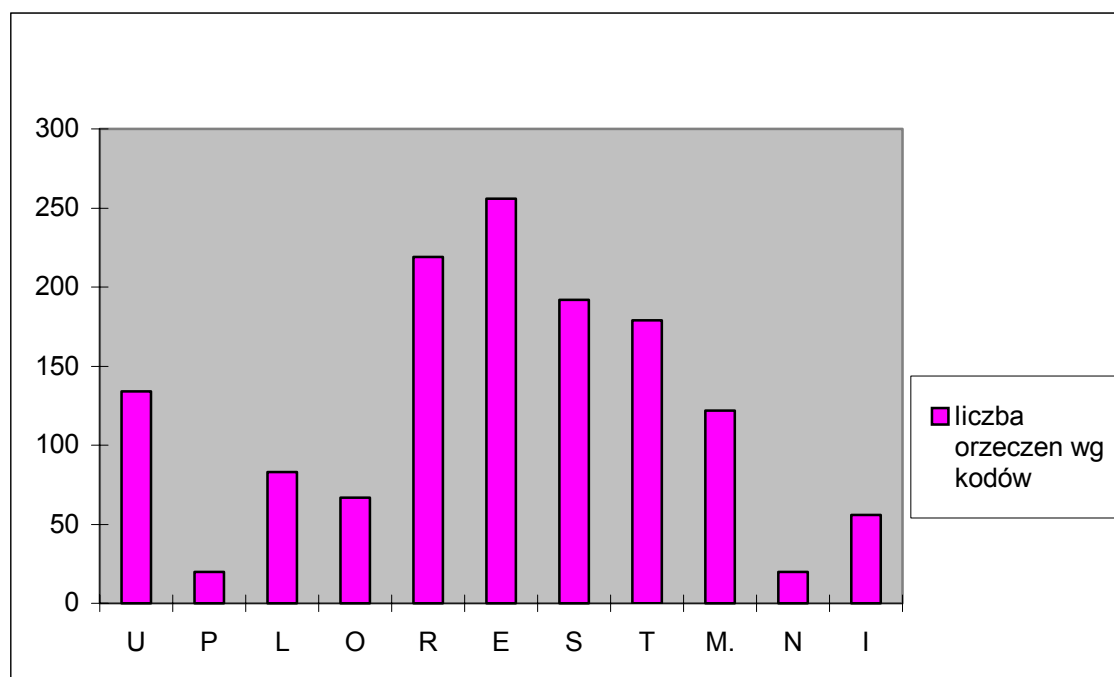
Zgodnie z danymi Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w okresie 01.01.2002 do 30.06.2003 wydano 1357 orzeczeń o niepełnosprawności dzieci poniżej 16 roku życia. Dane te są kompletne, ponieważ obecnie dzieci poniżej 16 roku życia orzekane są wyłącznie przez Zespół.

Tabela 4. Przyczyny niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia

przyczyna niepełnosprawności	razem	%	wiek		
			0-3	4-7	8-16
U	134	9,8	8	17	109
P	20	1,5	1	4	15
L	83	6,1	10	19	54
O	67	4,9	3	9	55
R	219	16,2	44	43	132
E	256	18,9	45	50	161
S	192	14,1	25	45	122
T	179	13,2	38	40	101
M	122	8,9	25	31	66
N	29	2,2	2	16	11
I	56	4,2	6	15	35
razem	1357	100	207	289	861

Z powyższego zestawienia wynika, że wśród niepełnosprawnych dzieci poniżej 16 roku życia dominującą przyczyną niepełnosprawności jest epilepsja -256 orzeczeń, tj. 18,9%. Na drugim miejscu znajdują się schorzenia typu „R”- uszkodzenia narządu ruchu - 219 orzeczeń, tj. 16,2%. Wraz z wiekiem wzrasta liczba niepełnosprawnych dzieci.

Wykres 3. Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, wg kodów

Rozdział 4. Charakterystyka osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

1. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według stanu na koniec czerwca 2003r.

Według stanu na koniec czerwca 2003 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach zarejestrowane były ogółem 704 osoby niepełnosprawne, w tym 470 osób bezrobotnych i 234 osób poszukujących pracy.

Tabela 5. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP

Bezrobotni		Poszukujący pracy	
ogółem	Kobiety	ogółem	kobiety
470	237	234	93

2. Struktura osób niepełnosprawnych pod względem wykształcenia, wieku, czasu pozostawania bez pracy, stopnia i przyczyny niepełnosprawności.

Tabela 6. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według poziomu wykształcenia na koniec czerwca 2003 r.

Wykształcenie	Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych	W tym kobiet	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu	W tym kobiet
Podstawowe i niepełne podstawowe	247	122	98	32
Gimnazjalne	-	-	-	-
Zasadnicze zawodowe	149	68	60	12
Średnie ogólnokształcące	22	15	15	14
Policealne i średnie zawodowe	47	30	50	29
Wyższe	5	2	11	6

Pod względem **wykształcenia**, dominują osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym (247 osób), w dalszej kolejności osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (149 osób). W grupie osób poszukujących pracy najliczniejszą grupę stanowią osoby również z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym (98 osób).

Tabela 7. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według kategorii wiekowej na koniec czerwca 2003 r.

Wiek	Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych	W tym kobiet	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu	W tym kobiet
18-24	50	21	23	10
25-34	74	37	21	7
35-44	113	57	63	24
45-54	194	113	88	37
55-59	32	9	31	15
60 i więcej	7	-	8	-

Biorąc pod uwagę **kryterium wieku** najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowano w wieku od 45 do 54 lat - 194 osoby, w dalszej kolejności w przedziale od 35 do 44 lat - odpowiednio 113 osób, natomiast wśród osób poszukujących pracy odpowiednio 88 i 63 osoby.

Tabela 8. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według czasu pozostawania bez pracy na koniec czerwca 2003 r.

Czas pozostawania bez pracy	Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych	W tym kobiet	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu	W tym kobiet
Do 1	19	8	28	13
1-3	42	23	36	13
3-6	64	39	44	16
6-12	87	37	38	14
12-24	105	49	37	16
Powyżej 24	153	81	51	21

Ze względu na **czas pozostawania bez pracy** dominuje grupa osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy (153 osób). Podobnie w grupie osób poszukujących pracy przeważają osoby zarejestrowane powyżej 24 miesięcy (51 osób).

Tabela 9. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych ze względu na przyczynę niepełnosprawności na koniec czerwca 2003 r.

Przyczyny niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu
Upośledzenie umysłowe	9	-
Choroby psychiczne	67	22
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	15	11
Choroby narządu wzroku	31	20
Upośledzenie narządu ruchu	109	50
Epilepsja	-	-
Choroby układu oddechowego i krążenia	56	29
Choroby układu pokarmowego	7	2
Choroby układu moczowo-płciowego	2	-
Choroby neurologiczne	44	20
Inne	114	63
Nieustalone	16	17

Analizując rodzaj schorzenia wśród osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy przeważają schorzenia narządu ruchu (odpowiednio 109 osób i 50 osób).

Tabela 10. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności na koniec czerwca 2003 r.

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu
Znaczny	4	12
Umiarkowany	64	69
Lekki	402	153

Biorąc pod uwagę rodzaj **stopnia niepełnosprawności** w pierwszym półroczu 2003 r. największą grupę osób niepełnosprawnych bezrobotnych stanowiły osoby posiadające lekki stopień niepełnosprawności (402 osób), podobnie w grupie osób poszukujących pracy (153 osób).

Tabela 11. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według stażu pracy na koniec czerwca 2003 r.

Staż pracy ogółem	Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu
Do 1 roku	142	73
1-5	71	35
5-10	54	26
10-20	73	32
20-30	62	21
30 lat i więcej	3	5
Bez stażu	65	42

Pod względem stażu pracy przeważają osoby z niewielkim stażem pracy tj. do 1 roku (142 osoby bezrobotne i 73 osoby poszukujące pracy).

3. Analiza danych statystycznych dotyczących rejestrowanego bezrobocia w Katowicach wśród osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy pokazuje, że barierą w odnalezieniu się na rynku pracy tej grupy osób są niskie kwalifikacje. Najwięcej osób rejestruje się z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym (247 osób bezrobotnych i 98 osób poszukujących pracy).

W kategorii wiekowej dominują osoby powyżej 45 roku życia. Kolejną cechą rejestrowanego bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych jest krótki staż pracy (do 1 roku 142 osoby bezrobotne i 73 poszukujące pracy).

Rozdział 5. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta.

1. W Katowicach działa około 40 organizacji pozarządowych i fundacji świadczących pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych. Są to organizacje o różnym charakterze i zakresie działania, poczynając od wielkich organizacji o zasięgu krajowym, o wieloletnich tradycjach, zajmujących się udzielaniem pomocy różnym grupom potrzebującym, jak „Caritas”, Polski Czerwony Krzyż, Polski Komitet Pomocy Społecznej, przez oddziały organizacji ogólnopolskich skupiających osoby z określonym rodzajem niepełnosprawności, jak np. Polski Związek Niewidomych, Polski Związek Głuchych, Polskie Stowarzyszenie Chorych na Hemofilię itp., aż do organizacji o zasięgu lokalnym kierujących swoją pomoc do określonej grupy osób niepełnosprawnych jak np. Katowicki Związek Inwalidów Ruchu, Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”, Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychiczenie i ich Rodzin „Przystań”.

Organizacje pozarządowe i fundacje w dużym stopniu swoimi inicjatywami i ofertami usługowymi uzupełniają istniejącą infrastrukturę, służącą rehabilitacji osób niepełnosprawnych, stąd wspieranie i przyznawanie dotacji organizacjom realizującym przedsięwzięcie na rzecz osób niepełnosprawnych stało się od kilku lat istotnym elementem polityki społecznej miasta.

16 organizacji i fundacji prowadzi różnego rodzaju placówki, ośrodki dla osób niepełnosprawnych. Działalność ośrodków, placówek jest finansowana lub dofinansowywana przez Miasto Katowice. Są to:

1) Caritas Archidiecezji Katowickiej:

- a) Dom Dziennego Pobytu „Symeonówka”, ul. Brata Alberta 4 (umowa z MOPS na zakup usług, na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych),
- b) Klub Seniora ul. Dębowa (dotacja),

2) Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych „SPES”:

- a) Ośrodek Pomocy Kryzysowej, ul. Kościuszki 46 (dotacja),
- b) Warsztat Terapii Zajęciowej, ul. Panewnicka 463 (umowa z MOPS na dofinansowanie działalności ze środków PFRON)

3) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach Giszowcu:

- a) Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy im. dr Marii Trzcńskiej – Fajfrowskiej, ul. Gościnną 8 (dotacja),
- b) Warsztat Terapii Zajęciowej, ul. Wojciecha 23 (umowa z MOPS na finansowanie działalności ze środków PFRON),

4) Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Akcent”:

- a) Ośrodek Rehabilitacyjno – Rewalidacyjny „Akcent”, ul. Rataja 14 (dotacja),

5) Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym:

- a) Klub Aktywizacji Dorosłych, ul. PCK 2, oraz kompleksowa rehabilitacja, terapia psychomotoryczna i logopedyczna dzieci upośledzonych umysłowo (dotacja).

6) Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym, Oddział „Odrodzenie”

- a) Ośrodek Rehabilitacyjno – Oświatowy Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych, ul. Radockiego 280 (dotacja),

7) Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”:

- a) Środowiskowy Dom Samopomocy wraz z hostelem, ul. Oswobodzenia 92 (umowa z MOPS na zakup usług na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych),

- b) Warsztat Terapii Zajęciowej, ul. Oswobodzenia 92 (umowa z MOPS na finansowanie działalności ze środków PFRON),
- 8) Polski Komitet Pomocy Społecznej (dotacja do prowadzenia Klubów Seniora):
 - a) Klub Seniora ul. Czecha 2,
 - b) Klub Seniora, ul. Hetmańska 1,
 - c) Klub Seniora, ul. Panewnicka 75,
 - d) Klub Seniora, ul. Górnika 5,
- 9) Stowarzyszenie Wspomagania Twórczości i Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „Unikat”:
 - a) Pracownia Rehabilitacyjno - Szkoleniowa przy ul. Kotlarza 8-10 (dotacja),
 - b) Młodzieżowe Warsztaty Terapeutyczne ul. Francuska 29 (dotacja),
- 10) Unia na Rzecz Integracji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „FORUM ON” , ul. Morcinka 19a (dotacja),
- 11) Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej im. św. St. Kostki:
 - a) Warsztat Terapii Zajęciowej, ul. Ociepki 8a (umowa z MOPS na finansowanie działalności ze środków PFRON),
- 12) Polski Związek Głuchych:
 - a) Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niestyszających, ul. Pod Młynem 1b (dotacja),
 - b) Specjalistyczny Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu, ul. Warszawska 46a (dotacja),
- 13) Katowicka Fundacja Pomocy Dzieciom Kalekim (Niepełnosprawnym):
 - a) Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno – Oświatowy dla Dzieci Niepełnosprawnych (Centrum Rozwoju Dziecka), ul. Ułańska 5a (dotacja),
- 14) Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Wymagających Wsparcia „OPOKA” (umowa z MOPS na zakup usług w Dziennych Domach Pomocy Społecznej, na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych):
 - a) Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 2, ul. Głogowska 23,
 - b) Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 3, ul. Tysiąclecia 45,
 - c) Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 5, ul. Świdnicka 35a,
 - d) Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 6, ul. Oblatów 24,
 - e) Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 7, ul. Gliwicka 74,
 - f) Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 8, ul. Jagiellońska 17,
- 15) Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychiczenie i ich Rodzin „Przystań”:
 - a) Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Tysiąclecia 41 (umowa z MOPS na zakup usług na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych).

2. Ponadto dofinansowywana jest działalność specjalistycznych ośrodków położonych w ościennych miastach, z pomocy których korzystają mieszkańcy Katowic:

- 1) Punkt Wczesnej Rewalidacji, 41-500 Chorzów, ul. Siemianowicka 101, prowadzony przez Regionalną Fundację Pomocy Niewidomym,
- 2) Ośrodek Rehabilitacyjny „Wichrowe Wzgórze” w Siemianowicach Śląskich, ul. Wiejska 2 prowadzony przez Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane, ich Opiekunów i Przyjaciół ,
- 3) Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Cukrzycą, 44 – 100 Gliwice, ul. Młyńska 17.

3. Wspierana finansowo (w postaci dotacji) jest również działalność organizacji, które nie prowadzą specjalistycznych placówek, są to m.in.:

- 1) Górnośląskie Stowarzyszenie Diabetyków,

- 2) Zarząd Koła Miejskiego Polskiego Związku Niewidomych,
- 3) Katowickie Stowarzyszenie Pomocy Ludziom Chorym „Iskierka”,
- 4) Klub Śląskich Amazonek,
- 5) Stowarzyszenie Pomocy Św. Łazarza,
- 6) Wojewódzkie Stowarzyszenie Sportu i Rekreacji Osób Niepełnosprawnych „START”,
- 7) Śląskie Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobą Parkinsona.

4. Ponadto część organizacji korzysta z dofinansowania do konkretnych imprez kulturalnych, sportowych organizowanych dla osób niepełnosprawnych na terenie miasta.

Oprócz dotowania działalności, organizacje pozarządowe są również wspierane w inny sposób – poprzez użyczenie lokali komunalnych na prowadzenie działalności.

5. Dwa Dzielne Domy Pomocy Społecznej przy ul. Czecha 2 oraz Wiślanej 4, mieszkanie chronione przy ul. 1-go Maja 18 oraz Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Mikołowskiej 13a prowadzi Agencja Opiekuńczo Medyczna i Handlowa Anna Szopa, na podstawie umów zawartych z MOPS dotyczących zakupu usług w powyższych placówkach, na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych (na mapie nr 2 ośrodki prowadzone przez Agencję zaznaczono literą A).

CZĘŚĆ III. PROGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ I PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Dział 1. Cele, adresaci programu, zadania z zakresu rehabilitacji społecznej.

Rozdział 1. Cele, adresaci programu.

1. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej (art. 7 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

2. Zgodnie z art. 9 cyt. ustawy rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Przez uczestnictwo w życiu społecznym rozumie się możliwość pełnienia ról społecznych oraz pokonywanie barier w szczególności psychologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się.

Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W oparciu o powyższe ustawowe cele przyjmuje się następujące cele programu, których osiągnięciu mają służyć działania podejmowane w ramach poszczególnych projektów.

3. Cel strategiczny: stworzenie w mieście Katowice warunków sprzyjających integracji społecznej osób niepełnosprawnych, zapobieganie społecznej marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

4. Cele szczegółowe:

- 1) Ułatwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom poprzez udostępnienie informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach. Ograniczenie skutków sytuacji kryzysowych wynikających z niepełnosprawności,
- 2) Ograniczenie skutków niepełnosprawności wśród dzieci do lat 7 poprzez stworzenie możliwości uzyskania jak najwcześniejszej, kompleksowej i wielospecjalistycznej diagnozy w ośrodkach do tego przygotowanych, objęcie dzieci specjalistycznymi programami terapeutycznymi oraz przygotowanie rodziców lub opiekunów do udziału w rehabilitacji swoich dzieci,
- 3) Stworzenie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwości kształcenia na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami na wszystkich poziomach nauczania, zapewnienie możliwości nauki i rozwoju w środowisku rodzinnym i rówieśniczym,
- 4) Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób

niepełnosprawnych oraz wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych przez te osoby,

5) Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez ogólną poprawę psychofizycznej sprawności, rozwijanie umiejętności społecznych, nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych przez osoby niepełnosprawne, usunięcie lub zmniejszenie uciążliwości różnego rodzaju barier,

6) Ułatwienie osobom niepełnosprawnym w miarę swobodnego funkcjonowania w ich mieszkaniach oraz umożliwienie samodzielnego opuszczania mieszkań poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania,

7) Umożliwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego lub z niewielką pomocą przemieszczania się po mieście poprzez dostosowanie infrastruktury komunikacji publicznej do potrzeb tych osób,

8) Umożliwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego załatwiania spraw w urzędach, umożliwienie dostępu do obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się,

9) Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez stworzenie odpowiednich warunków do uczestnictwa w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce osobom niepełnosprawnym, udział w obchodach Europejskiego Roku Edukacji poprzez Sport EYES 2004. Przeciwdziałanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych,

10) Utrzymanie osób niepełnosprawnych wymagających opieki jak najdłużej w środowisku zamieszkania, a w przypadku braku takiej możliwości zapewnienie im całodobowej opieki w placówkach stacjonarnych.

Każdemu z celów poświęcony jest oddzielny projekt.

5. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych będących mieszkańcami Katowic oraz ich rodzin lub opiekunów.

Rozdział 2. Zadania ustawowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z zakresu rehabilitacji społecznej.

1. Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych są realizowane zgodnie z art. 35a ust.2 pkt. 1 cyt. ustawy przez powiatowe centra pomocy rodzinie (w miastach na prawach powiatu przez ośrodki pomocy społecznej).

Do zadań tych należą:

- 1) opracowywanie i realizacja, zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
- 2) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,
- 3) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
- 4) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób,
- 5) dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

- d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- 6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Dział 2. Stan istniejący – charakterystyka zasobów.

Rozdział 1. Poradnictwo specjalistyczne, w tym interwencja kryzysowa.

1. Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z poradnictwa specjalistycznego oraz profesjonalnej interwencji kryzysowej w ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych. Informacji o prawach i uprawnieniach udziela również Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizuje działalność z zakresu poradnictwa specjalistycznego na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin na podstawie art. 10a, pkt.4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990r. (z późn. zm.).

W ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej osoby takie mogą uzyskać pomoc dotyczącą wybranego obszaru w następujących jednostkach organizacyjnych:

1) Dział ds. Osób Niepełnosprawnych przy ul. Jagiellońskiej 17.

W roku 2002 udzielono 11 927 porad.

Poruszana problematyka dotyczyła:

- a) rodzajów i form wsparcia świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej tj. pomocy finansowej, usługowej, możliwości umieszczenia w DPS ,
- b) możliwości ustalenia stopnia niepełnosprawności oraz procedury postępowania obowiązującej w postępowaniu orzecznictwym ,
- c) rodzajów ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym (ulgi związane z opłatami pocztowymi, telekomunikacyjnymi, komunikacją indywidualną i zbiorową, ulgi podatkowe itp.),
- d) rehabilitacji społecznej i zawodowej (możliwości podjęcia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, skorzystania z dotacji do wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, likwidacji barier architektonicznych i komunikowaniu się),
- e) programów na rzecz osób niepełnosprawnych, realizowanych przez Oddziały PFRON,
- f) działalności prowadzonej przez instytucje i organizacje pozarządowe na rzecz osób niepełnosprawnych.

2) Dział ds. Osób Starszych przy ul. Jagiellońskiej 17

Dział ten udziela porad w zakresie możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, możliwości umieszczenia w mieszkaniach chronionych, domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo- leczniczych.

3) Terenowe Punkty Pomocy Społecznej.

Osoby niepełnosprawne, ich rodziny i opiekunowie mogą również skorzystać z **poradnictwa prawnego** realizowanego przez konsultantów ds. prawnych zatrudnionych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej.

4) Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego, przy ul. Morcinka 19.

Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych jak i ich rodzin świadczone jest przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych. Pracownicy Centrum świadczą bezpłatne poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców miasta w siedzibie Centrum, w zakresie:

- a) obowiązujących przepisów prawnych dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi (w oparciu o ustawę o ochronie zdrowia psychicznego)
- b) instytucji i organizacji działających na rzecz osób chorych psychicznie i ich rodzin,
- c) rehabilitacji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom.

3. Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych powołany Zarządzeniem nr 80/03 z dnia 12 maja 2003r. przez Prezydenta Miasta Katowice, zajmuje się m.in. doradztwem osobom niepełnosprawnym .

4. W ramach działalności organizacji pozarządowych, osoby niepełnosprawne mogą uzyskać pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego w następujących placówkach:

1) Unia na Rzecz Integracji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych FORUM ON w Katowicach, ul. Morcinka 19a.

Placówka świadczy poradnictwo specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych w osobistym kontakcie i przez internet w następującym zakresie:

- a) dziecko niepełnosprawne w rodzinie,
- b) problemy w rodzinie,
- c) niepełnosprawność, a problemy seksualne młodzieży i dorosłych,
- d) kształcenie integracyjne,
- e) profilaktyka i promocja zdrowia osób niepełnosprawnych i starszych,
- f) problemy prawne,
- g) promocja aktywności życiowej i zapobieganie niedołęstwu starczemu,
- h) inne z zakresu pracy socjalnej.

Liczba udzielonych porad w 2002 roku wyniosła 1 148.

W 2002r. z poradnictwa skorzystało 289 osób, mieszkańców Katowic.

2) Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „SPES”, ul. Kościuszki 46.

Stowarzyszenie świadczy w swojej siedzibie, przy ul. Kościuszki poradnictwo o charakterze:

- a) psychopedagogicznym,
- b) informacyjnym w zakresie dostępnych uprawnień, świadczeń i usług dla osób niepełnosprawnych,
- c) informacyjnym w zakresie dostępu do najważniejszych form pomocy i leczenia,
- d) prawnym,
- e) porad obywatelskich,
- f) internetowym, poprzez prowadzenie poradnika „Twoje prawa”, zawierającego kompleksowe omówienie regulacji prawnych dot. osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów.

W 2002r. z poradnictwa skorzystało 1497 osób, mieszkańców Katowic.

Należy nadmienić, że usługi w formie poradnictwa świadczą również ośrodki wczesnej interwencji omówione w osobnym projekcie. Zakres poradnictwa wynika z profilu działalności poszczególnych ośrodków.

5. Interwencja kryzysowa

Specyficzną postać poradnictwa stanowi **interwencja kryzysowa**, na którą składają się różne formy pomocy psychologicznej, socjalnej, prawnej, które mają na celu przywrócenie równowagi psychicznej po krytycznym wydarzeniu życiowym. Interwencja kryzysowa charakteryzuje się tym, iż podejmowana jest praktycznie natychmiast po kryzysowym wydarzeniu, ma postać epizodyczną, tj. koncentruje się na problemie „tu i teraz”, zmierzając do jego rozwiązania w trakcie intensywnych kontaktów w określonym czasie. W efekcie dobrze przeprowadzona interwencja kryzysowa zapobiega dalszej dezorganizacji i utrwaleniu się negatywnych skutków, zwłaszcza nagle pojawiającej się niepełnosprawności.

W Katowicach osoby niepełnosprawne mogą skorzystać z interwencji kryzysowej w następujących placówkach:

1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, przy ul. Kilińskiego 19/1.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela pomocy w sytuacjach kryzysowych związanych z problemem przemocy w rodzinach, w tym również rodzinom osób niepełnosprawnych. Pomoc skierowana jest zarówno do ofiar jak i sprawców przemocy, a także jej świadków. Pomoc realizowana jest przez interwencje i wizyty w środowisku, pomoc w prowadzeniu spraw sądowych. Podejmowana jest praca z rodziną, jak i w grupach wsparcia. Ośrodek zapewnia też schronienie potrzebującym ofiarom przemocy.

2) Ośrodek Pomocy Kryzysowej Stowarzyszenia na Rzecz Niepełnosprawnych SPES, ul. Kościuszki 46

Ośrodek świadczy usługi interwencji kryzysowej całodobowo, w formie kontaktu osobistego, telefonicznego, korespondencyjnego bądź pomocy środowiskowej w następujących postaciach:

- a) pomoc psychologiczna i pedagogiczna,
- b) terapię indywidualną klienta- psychologiczną i pedagogiczną,
- c) działania wspierające rozwój klienta,
- d) uaktywnianie środowiska lokalnego na rzecz klienta,
- e) mediacje,
- f) występowanie w imieniu i na rzecz klienta przed instytucjami państwowymi, sądami.

Rozdział 2. Wczesna interwencja (dzieci w wieku 0-7 lat).

1. Na terenie Katowic działają cztery specjalistyczne ośrodki prowadzące m.in. działalność o charakterze wczesnej interwencji:

- 1) Ośrodek Rehabilitacyjno- Wychowawczy im. dr Marii Trzcńskiej- Fajfrowskiej, przy ul. Gościnniej 8. W roku 2002 z pomocy Ośrodka korzystało 110 dzieci w wieku 0- 7 lat,
- 2) Ośrodek Rehabilitacyjno- Oświatowy Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych Śląskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym Oddział „Odrodzenie” , przy ul. Radockiego 280. W roku 2002 z pomocy Ośrodka korzystało 274 dzieci w wieku 0- 7 lat,

3) Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno- Oświatowy Dla Dzieci Niepełnosprawnych, Centrum Rozwoju Dziecka, przy ul. Ułańskiej 5a. W roku 2002 z pomocy Ośrodka korzystało 795 dzieci w wieku 0- 7 lat.

4) Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, przy ul. Sokolskiej 26 w Katowicach. Realizuje wczesne wspomaganie rozwoju dziecka od 0 do 7 lat.

2. Formy pomocy: kompleksowa diagnostyka medyczna, konsultacje, obserwacja trudnych przypadków, wczesna terapia wieloprofilowa, diagnostyka i pomoc psychologiczna, terapia pedagogiczna i logopedyczna, rehabilitacja lecznicza, gimnastyka korekcyjna, udzielanie wsparcia rodzicom i opiekunom.

3. Dzieci niepełnosprawne z tytułu wzroku, będące mieszkańcami Katowic, korzystają z usług Specjalistycznego Punktu Wczesnej Rewalidacji Regionalnej Fundacji Pomocy Niewidomym, przy ul. Siemianowickiej 101 w Chorzowie. W roku 2002 z pomocy Punktu skorzystało 13 dzieci w wieku 0-7 lat, mieszkańców Katowic.

4. Z pomocy ośrodków korzystają nie tylko dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością, lecz również inne dzieci chore wymagające zdiagnozowania i rehabilitacji, które w ogóle nie są kierowane lub dopiero w późniejszym okresie będą kierowane do Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności celem ustalenia niepełnosprawności.

5. Biorąc pod uwagę liczbę dzieci niepełnosprawnych w Katowicach w tym wieku, wynoszącą ok. 450 osób i porównując ją z liczbą dzieci, które korzystały w roku 2002 z pomocy w ramach wczesnej interwencji, wynoszącą 1179 osób, przy założeniu, że nie wszystkie dzieci niepełnosprawne ze względu na rodzaj niepełnosprawności wymagają tego rodzaju rehabilitacji, można wnioskować, że potrzeby w zakresie liczby ośrodków i ilości świadczonych usług są na terenie miasta w znacznym stopniu zaspokojone.

Rozdział 3. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

1. Na terenie Katowic funkcjonuje 8 przedszkoli z oddziałami integracyjnymi bądź specjalnymi, 6 szkół podstawowych specjalnych dla dzieci upośledzonych umysłowo, 9 szkół podstawowych z oddziałami integracyjnymi bądź specjalnymi, 6 gimnazjów specjalnych dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo oraz 6 gimnazjów z oddziałami integracyjnymi bądź specjalnymi, (mapa placówek oświatowych).

Opieką przedszkolną objętych jest 103 dzieci niepełnosprawnych. Do szkół podstawowych i gimnazjalnych specjalnych dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo uczęszcza 650 uczniów. Do szkół podstawowych i gimnazjalnych z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi bądź do szkół ogólnodostępnych uczęszcza 895 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Do szkół ponadgimnazjalnych dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności uczęszcza 236 uczniów.

2. Przedszkola:

1) Miejskie Przedszkole Nr 15 z Oddziałami Integracyjnymi (2 oddziały integracyjne)
40 – 730 Katowice ul. Związkowa 20

Rodzaje niepełnosprawności: zaburzenia rozwoju umysłowego, niepełnosprawności sprzężone, opóźnienie rozwoju psychicznego.

Obiekt nie wymaga dostosowania w zakresie usuwania barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 10

2) Miejskie Przedszkole Nr 41 z Oddziałami Integracyjnymi (1 oddział integracyjny)
40 – 750 Katowice ul. Koraszewskiego 6

Rodzaje niepełnosprawności: zaburzenia rozwoju umysłowego, opóźnienia rozwoju psychoruchowego, niepełnosprawności sprzężone.

Obiekt nie posiada barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 5

3) Przedszkole Nr 47 z Oddziałami Integracyjnymi (2 oddziały integracyjne, 2 oddziały specjalne)

40 – 136 Katowice ul. Słoneczna 60

Rodzaje niepełnosprawności: zaburzenia rozwoju umysłowego, ruchowego, niepełnosprawności sprzężone, wady wzroku, autyzm.

Obiekt nie posiada barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 19

4) Miejskie Przedszkole Nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi (1 oddział integracyjny)
40 – 841 Katowice ul. Mościckiego 2

Rodzaje niepełnosprawności: zaburzenia rozwoju ruchowego, umysłowego, niepełnosprawności sprzężone.

Obiekt nie posiada barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 5

5) Miejskie Przedszkole Nr 67 z Oddziałami Integracyjnymi (2 oddziały integracyjne, 1 oddział specjalny)

40 – 203 Katowice Al. Roździeńskiego 88

Rodzaje niepełnosprawności: zaburzenia rozwoju umysłowego, niepełnosprawności sprzężone, opóźnienia rozwoju psychoruchowego.

Obiekt nie wymaga przystosowania w zakresie usuwania barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 23

6) Miejskie Przedszkole Nr 91 z Oddziałami Integracyjnymi (1 oddział integracyjny)
40 – 467 Katowice ul. Adama 33

Rodzaje niepełnosprawności: zaburzenia rozwoju umysłowego, niepełnosprawności sprzężone.

Obiekt nie wymaga przystosowania w zakresie usuwania barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 5

7) Miejskie Przedszkole Nr 93 (1 oddział specjalny)

40 – 648 Katowice ul. Łętowskiego 24

Rodzaje niepełnosprawności: wady słuchu.

Obiekt nie wymaga przystosowania w zakresie usuwania barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 6

8) Przedszkole w Zespole Szkolno – Przedszkolnym dla dzieci Niesłyszących i Słabo Słyszących (5 oddziałów specjalnych)

40 – 126 Katowice ul. Grażyńskiego 17

Rodzaje niepełnosprawności: wady słuchu.

Obiekt nie wymaga przystosowania w zakresie usuwania barier architektonicznych;

Liczba dzieci niepełnosprawnych: 30

Do przedszkoli uczęszcza - 103 dzieci niepełnosprawnych; 6 dzieci jest nauczanych indywidualnie.

3. Szkoły podstawowe

1) Szkoły podstawowe specjalne (dla dzieci upośledzonych umysłowo)

- a) Zespół Szkół Specjalnych Nr 7, ul. Zamkowa 2a
Szkoła Podstawowa Nr 6 Specjalna – 72 uczniów, w tym 22 nauczanych indywidualnie
- b) Zespół Szkół Specjalnych Nr 8, ul. Szkolna 5
Szkoła Podstawowa Nr 7 Specjalna – 76 uczniów, w tym 3 nauczanych indywidualnie
- c) Zespół Szkół Specjalnych Nr 9, ul. Ścigały 17
Szkoła Podstawowa Nr 39 Specjalna – 77 uczniów, w tym 3 nauczanych indywidualnie
- d) Zespół Szkół Specjalnych Nr 10, ul. B-pa Bednorza 13
Szkoła Podstawowa Nr 55 Specjalna – 49 uczniów
- e) Zespół Szkół Specjalnych Nr 11, ul. Gliwicka 148 a
Szkoła Podstawowa Nr 60 Specjalna – 37 uczniów
- f) Zespół Szkół Specjalnych Nr 12, ul. Kołobrzeska 8
Szkoła Podstawowa Nr 61 Specjalna – 37 uczniów, w tym 1 nauczany indywidualnie

Do szkół podstawowych specjalnych uczęszcza 348 uczniów, w tym 29 jest nauczanych indywidualnie.

2) Szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi lub oddziałami specjalnymi

- a) Szkoła Podstawowa Nr 25 z Oddziałami Integracyjnymi przy Zespole Szkół Integracyjnych Nr 1
ul. Bocheńskiego 149 – 33 uczniów, w tym 6 nauczanych indywidualnie,
oraz z oddziałem specjalnym dla dzieci z porażeniem mózgowym – 11 uczniów
- b) Szkoła Podstawowa Nr 66 z Oddziałem specjalnym dla dzieci z porażeniem mózgowym
ul. Krzywoustego 7 – 25 uczniów, w tym 2 nauczanych indywidualnie
- c) Szkoła Podstawowa Nr 37 z Oddziałem Specjalnym dla dzieci z wadami słuchu
ul. Lompy 17 – 26 uczniów, w tym 6 nauczanych indywidualnie
- d) Szkoła Podstawowa Nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Nasypowa 16 – 48 uczniów, w tym 2 nauczanych indywidualnie
- e) Szkoła Podstawowa Nr 47 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Grzegorzka 4 – 13 uczniów, w tym 1 nauczany indywidualnie

f) Szkoła Podstawowa Nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Przyjazna 7a – 35 uczniów, w tym 3 nauczanych indywidualnie

g) Szkoła Podstawowa Nr 67 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Zielona 5 – 11 uczniów

h) Szkoła Podstawowa dla dzieci chorych przy Zespole Szkół Specjalnych Nr 6
ul. Medyków 16 – 94 uczniów (zajęcia odbywają się w placówkach leczenia zamkniętego w salach chorych lub dziennego pobytu pacjentów)

i) Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym dla Dzieci niesłyszących i słabo słyszących
ul. Grażyńskiego 17 – 101 uczniów, w tym 10 nauczanych indywidualnie

Do szkół podstawowych z oddziałami integracyjnymi lub oddziałami specjalnymi uczęszcza 397 uczniów, w tym 30 jest nauczanych indywidualnie.

4. Gimnazja

1) Gimnazja specjalne (dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo)

a) Zespół Szkół Specjalnych Nr 7, ul. Zamkowa 2a
Gimnazjum Specjalne Nr 30 – 31 uczniów

b) Zespół Szkół Specjalnych Nr 8, ul. Szkolna 5
Gimnazjum Specjalne Nr 25 - 49 uczniów, w tym 5 nauczanych indywidualnie

c) Zespół Szkół Specjalnych Nr 9, ul. Ścigały 17
Gimnazjum Specjalne Nr 26 – 72 uczniów, w tym 3 nauczanych indywidualnie

d) Zespół Szkół Specjalnych Nr 10, ul. B-pa Bednorza 13
Gimnazjum Specjalne Nr 27 – 59 uczniów, w tym 1 nauczany indywidualnie

e) Zespół Szkół Specjalnych Nr 11, ul. Gliwicka 148a
Gimnazjum Specjalne Nr 28 – 45 uczniów, w tym 2 nauczanych indywidualnie

f) Zespół Szkół Specjalnych Nr 12, ul. Kołobrzeska 8
Gimnazjum Specjalne Nr 29 – 46 uczniów

Do gimnazjów specjalnych uczęszcza 302 uczniów, w tym 11 jest nauczanych indywidualnie.

2) Gimnazja z oddziałami integracyjnymi lub oddziałami specjalnymi – Mapa 4

a) Gimnazjum Nr 8 z Oddziałem specjalnym dla dzieci z porażeniem mózgowym
ul. Chrobrego 4 – 4 uczniów

- b) Gimnazjum Nr 22 z Oddziałami integracyjnymi
ul. Hetmańska 8 – 22 uczniów
- c) Gimnazjum Specjalne Nr 34 dla dzieci chorych
ul. Medyków 16 – 64 uczniów

- d) Zespół Szkolno – Przedszkolny dla Dzieci Niestyszających i Słabo Słyszających,
ul. Grażyńskiego 17
Gimnazjum Specjalne Nr 31 – 58 uczniów, w tym 2 nauczanych indywidualnie

Od 1 września 2003r. 2 kolejne gimnazja podjęły działalność w zakresie integracji, tj.

- e) Gimnazjum Nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi przy ZSO Nr 17 ul. Wojciecha 9
f) Gimnazjum Integracyjne Nr 36 przy Zespole Szkół Integracyjnych Nr 1
ul. Bocheńskiego 149.

Do gimnazjów z oddziałami integracyjnymi lub oddziałami specjalnymi uczęszcza 148 uczniów, w tym 2 jest nauczanych indywidualnie.

Ponadto 350 uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenia do kształcenia specjalnego podjęło naukę w szkołach podstawowych i gimnazjalnych ogólnodostępnych i dla nich organizowane są indywidualne zajęcia rewalidacyjne. W bieżącym roku szkolnym realizowanych jest około 234 godzin rewalidacji indywidualnej, prowadzonych przez nauczycieli specjalistów.

5. Szkoły ponadgimnazjalne

- 1) Liceum Profilowane w Zespole Szkolno – przedszkolnym dla Dzieci Niestyszających i Słabo Słyszających Katowice ul. Grażyńskiego 17
23 uczniów (niestyszających i słabo słyszających)
- 2) Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 16 ul. Gliwicka 154
133 uczniów, w tym 25 uczniów w oddziałach przysposabiających do pracy zawodowej dla dzieci z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym
- 3) Policealne Studium Zawodowe w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 2 ul. Mikołowska 131
39 uczniów, w tym 1 nauczany indywidualnie (17 niepełnosprawnych ruchowo, 2 słabo widzących, 10 niestyszających, 10 słabo słyszających)
- 4) Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla Dzieci Niestyszających i Słabo Słyszających Nr 10 w Zespole Szkół Zawodowych Nr 1 im. gen. Jerzego Ziętka ul. Stanisława Staszica 2
- 5) Technikum Zawodowe dla Niestyszających i Słabo Słyszających na podbudowie ZSZ w Zespole Szkół Zawodowych Nr 1 im. gen. Jerzego Ziętka ul. Stanisława Staszica 2

Do szkół ponadgimnazjalnych uczęszcza 236 uczniów niepełnosprawnych, w tym 3 nauczanych indywidualnie.

W latach następnych w przypadku utworzenia nowych oddziałów integracyjnych dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową może zająć potrzeba usunięcia barier architektonicznych w obiektach, w których takie oddziały powstaną.

6. Niepubliczne placówki oświatowe dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

1) Niepubliczne Przedszkole Specjalne przy Ośrodku Rehabilitacyjno – Oświatowym Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych Śląskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym Oddział „Odrodzenie”, przy ul. Radockiego 280 – 8 dzieci.

2) Społeczna Szkoła Podstawowa „OMEGA”, ul. Bocheńskiego 149 – 1 dziecko

3) Katolicka Szkoła Podstawowa, ul. Ks. Ścigały 17 – 2 dzieci

4) Prywatna Szkoła Podstawowa „Szkoła jak dom”, ul. Witosa 18 – 2 dzieci

5) Prywatne Gimnazjum „Amicus”, ul. Witosa 18 – 2 dzieci

6) Społeczne Gimnazjum „OMEGA”, ul. Bocheńskiego 149 – 18 dzieci

7) Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy im. dr Marii Trzcńskiej – Fajfrowskiej przy ul. Gościnnej 8

- a) grupa przedszkolno adaptacyjna – 8 dzieci,
- b) grupa przedszkolna – prowadzona metodą Petto – 8 dzieci,
- c) grupa przedszkolna – 6 dzieci,
- d) zespół edukacyjno – terapeutyczny – pierwszy etap edukacji – 7 dzieci,
- e) zespół edukacyjno – terapeutyczny – 7 dzieci,
- f) zespół edukacyjno – terapeutyczny – drugi etap edukacji – 6 dzieci,
- g) grupa gimnazjalna - 6 dzieci,
- h) zespół rewalidacyjno – wychowawczy – 7 dzieci.

7. Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne i Specjalistyczne Poradnie

1) Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, ul. Sokolska 26.

Zakres świadczonych usług: diagnoza, terapia (w tym terapia rodzin), działalność doradcza, informacyjna, profilaktyczna, orientacja zawodowa, opiniowanie i orzecznictwo dzieci z wszystkimi rodzajami niepełnosprawności.

Liczba dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin korzystających z pomocy - 1287

2) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 1, ul. Rataja 14.

Zakres świadczonych usług: diagnoza, terapia, działalność profilaktyczna, doradcza, informacyjna, opiniowanie, orzecznictwo dzieci niepełnosprawnych za wyjątkiem dzieci z wadami słuchu, wzroku, autyzmem.

Liczba dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin korzystających z pomocy - 24

3) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 2, ul. Świdnicka 35a.

Zakres świadczonych usług: diagnoza, działalność informacyjna, doradcza, opiniowanie, orzecznictwo dzieci niepełnosprawnych za wyjątkiem dzieci z wadami słuchu, wzroku, autyzmem.

Liczba dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin korzystających z pomocy - 20

4) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 3, ul. Szopienicka 58.

Zakres świadczonych usług: diagnoza, terapia, działalność informacyjna, doradcza, opiniowanie, orzecznictwo dzieci niepełnosprawnych za wyjątkiem dzieci z wadami słuchu, wzroku, niepełnosprawnościami ruchowymi, autyzmem.

Liczba dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin korzystających z pomocy - 11

5) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Nr 5, ul. Okrzei 4.

Zakres świadczonych usług: diagnoza, terapia, działalność informacyjna, doradcza, opiniowanie, orzecznictwo dzieci niepełnosprawnych za wyjątkiem dzieci z wadami słuchu, wzroku, autyzmem.

Liczba dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin korzystających z pomocy – 85

6) Specjalistyczna Poradnia Rodzinna, ul. Okrzei 4.

Zakres świadczonych usług: terapia rodzin.

8. Istniejąca sieć szkół specjalnych i szkół z oddziałami integracyjnymi zabezpiecza obecne potrzeby w zakresie realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci niepełnosprawne.

W związku jednak z proporcjonalnie większą liczbą dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do szkół podstawowych w stosunku do obecnej liczby uczniów niepełnosprawnych w gimnazjach z oddziałami integracyjnymi, w następnych latach liczba gimnazjów z oddziałami integracyjnymi będzie niewystarczająca.

Wszystkie placówki, które podjęły zadania w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnością ruchową przystosowane są architektonicznie do ich realizacji.

Rozdział 4. Rehabilitacja społeczna i lecznicza młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych.

1. Pomoc świadczoną w zakresie rehabilitacji społecznej młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych można zasadniczo podzielić na trzy kategorie:

1) Pomoc uzyskiwaną w wyspecjalizowanych placówkach, polegającą na :

- a) objęciu osoby niepełnosprawnej indywidualnym programem rehabilitacji dostosowanym do potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności i możliwości osoby. Osoba niepełnosprawna korzysta regularnie, w formie dziennego pobytu, przez określony czas (od kilku miesięcy do kilku lat) z usług danej placówki,
- b) udzielaniu pomocy ambulatoryjnej i środowiskowe,
- c) wspieraniu edukacyjnym, terapeutycznym rodzin osób niepełnosprawnych, organizowaniu grup samopomocy.

2) Pomoc doraźną lub okazjonalną, świadczoną głównie przez organizacje pozarządowe polegająca na udzielaniu porad, wsparcia, pomocy w uzyskaniu dostępu do różnych form rehabilitacji, organizowaniu prelekcji, pogadanek, szkoleń, tworzeniu możliwości uczestnictwa w spotkaniach integracyjnych osób z określonym rodzajem niepełnosprawności, wymianie doświadczeń, organizowaniu wyjazdów integracyjnych, imprez sportowych, kulturalnych, rehabilitacyjnych, turystycznych, a także na organizowaniu samopomocy członkowskiej.

3) Wspieranie niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków PFRON ich uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier

architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych (przedstawiono w Projekcie nr 5 i 6).

2. Najszersza oferta skierowana jest do osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym. Przeprowadzona analiza danych Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach wykazała, że w okresie 4 ostatnich lat orzeczonego 765 osób powyżej 16 roku życia, niepełnosprawności z tego tytułu co stanowi 8,4% wszystkich orzeczonych.

3. Rehabilitacja społeczna osób z tego rodzaju niepełnosprawnością prowadzona jest w następujących placówkach:

- 1) Warsztat Terapii Zajęciowej PROMYK Fundacji Pomocy Dzieciom i Mł. Niepełnosprawnej im. św. St. Kostki, ul. Ociepki 8a, Katowice.
Warsztat dysponuje 40 miejscami. W roku 2002 z zajęć WTZ skorzystały 43 osoby.
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia na Rzecz Niepełnosprawnych SPES, ul. Panewnicka 463, Katowice.
Warsztat dysponuje 25 miejscami. W roku 2002 z zajęć WTZ skorzystało 28 osób.
- 3) Warsztat Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, ul. Wojciecha 23, Katowice.
Warsztat dysponuje 30 miejscami W roku 2002 z zajęć WTZ skorzystało 31 osób.

Warsztaty terapii zajęciowej to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki, stwarzające osobom niepełnosprawnym z upośledzeniem uniemożliwiającym podjęcie pracy, możliwość udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej przez terapię zajęciową.

Warsztaty terapii zajęciowej w Katowicach dysponują 125 miejscami. Zapotrzebowanie jest zdecydowanie większe. Na listach kandydatów do udziału w Warsztatach wpisanych jest 59 osób. Z danych Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że liczba osób niepełnosprawnych w Katowicach, posiadających w orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w WTZ wynosi ok. 500 osób.

4) Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Upośledzonych Umysłowo, ul. Mikołowska 13a, Katowice, prowadzony przez Agencję Opiekuńczo- Medyczną i Handlową „Anna Szopa”.

Dom dysponuje 20 miejscami. W roku 2002 z zajęć skorzystało 26 osób.

Środowiskowe Domy Samopomocy realizują formy pomocy półstacjonarnej, służące utrzymaniu osób niepełnosprawnych w środowisku. Ich celem jest rehabilitacja społeczna, budowanie sieci wsparcia społecznego poprzez współpracę z organizacjami społecznymi, instytucjami, pracodawcami i środowiskiem lokalnym oraz pomoc rodzinom podopiecznych.

4) Klub Aktywizacji Dorosłych Śląskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym, ul. PCK 2, Katowice.

Działalność Klubu ma na celu uspołecznienie uczestników, pobudzenie ich rozwoju emocjonalnego, naukę zaradności życiowej oraz podtrzymywanie sprawności ruchowej. W ramach działalności Klubu osoby niepełnosprawne z upośledzeniem umysłowym mają możliwość uczestniczyć w zajęciach służących doskonaleniu samoobsługi, rozwijaniu zainteresowań, podtrzymywaniu sprawności ruchowej, przyswajaniu informacji z prasy,

radia, telewizji, nabywaniu umiejętności przyrządzania prostych posiłków, dokonywania zakupów.

Klub dysponuje 10 miejscami. W roku 2002r. z zajęć skorzystało 9 osób.

Stowarzyszenie prowadzi również kompleksową rehabilitację, terapię psychomotoryczną i logopedyczną dzieci z upośledzeniem umysłowym.

- 5) Pracownia Rehabilitacyjno- Szkoleniowa UNIKAT, prowadzona przez Stowarzyszenie Wspomagania Twórczości i Rozwoju Osób Niepełnosprawnych UNIKAT, przy ul. Kotlarza 8-10, Katowice.

Pracownia prowadzi rehabilitację społeczną dla młodzieży niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym, bądź znacznym z tytułu upośledzenia umysłowego. Celem podejmowanych działań jest maksymalne uspołecznienie uczestników, a w przyszłości podjęcie pracy. Cel ten osiągany jest poprzez udział w zajęciach dydaktycznych przysposabiających do pracy, zwiększających zakres samoobsługi i samodzielności, rozwijających zainteresowania.

Uczestnicy mogą również skorzystać z pomocy psychologa. Pracownia promuje również twórczość osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wystaw, czy udział w konkursach. Pracownia dysponuje 26 miejscami. W roku 2002 z pomocy jednostki skorzystało 28 osób.

- 6) Ośrodek Rehabilitacyjno- Oświatowy Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych Śląskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym, Oddział „Odrodzenie” , przy ul. Radockiego 280, Katowice.

Ośrodek prowadzi program terapii środowiskowej adresowany do niepełnosprawnej młodzieży w wieku 12- 20 lat, która z różnych przyczyn nie może dotrzeć do Ośrodka. W ramach programu wspierana jest cała rodzina. Celem programu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży niepełnosprawnej, jej aktywizacja m.in. poprzez umiejętność gospodarowania czasem wolnym. Młodzież w takim wieku może skorzystać z pobytu dziennego lub opieki ambulatoryjnej w placówce.

Ośrodek realizuje również program „Centrum Wsparcia dla Rodziny z Dzieckiem Niepełnosprawnym”, w ramach którego prowadzona jest grupa wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, ich rodzeństwa i kolegów. Osobno prowadzona jest grupa wsparcia dla matek samotnie wychowujących niepełnosprawne dziecko.

W roku 2002 w Ośrodku wykonano 1165 zabiegów .

- 7) Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno- Oświatowy Dla Dzieci Niepełnosprawnych, Centrum Rozwoju Dziecka, Katowickiej Fundacji Pomocy Dzieciom Kalekim (Niepełnosprawnym) przy ul. Ułańskiej 5a, Katowice.

Ośrodek obejmuje swą działalnością młodzież niepełnosprawną, w tym z lekkim upośledzeniem umysłowym, maksymalnie do 21 roku życia. Młodzież może skorzystać z pobytu dziennego w Ośrodku lub pomocy ambulatoryjnej.

Ośrodek dysponuje 38- 43 miejscami w ramach pobytu dziennego. Na dzień 30 września 2003r. z pomocy w formie ambulatoryjnej korzysta 1552 osoby. W roku 2002 z pomocy Ośrodka skorzystało 1439 osób.

- 8) Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy im. dr Marii Trzcńskiej-Fajfrowskiej, przy ul. Gościnniej 8., Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym- Koło w Katowicach Giszowcu.

Ośrodek prowadzi poradnię rehabilitacyjną dla młodzieży i dorosłych. Ze stałej opieki rehabilitacyjno – edukacyjno - wychowawczej może skorzystać młodzież w wieku do 25 roku życia.

W roku 2002 z pomocy Ośrodka korzystało 224 osoby.

Ośrodek dysponuje 55 miejscami w ramach pobytu dziennego. W okresie 01.01. 2003r. - 30.09.2003r. z pomocy w formie ambulatoryjnej skorzystało 200 osób.

4. W 2002r specjalistyczną pomocą różnych placówek łącznie objętych było ok. 1641osób (1165 zabiegów w Ośrodku przy ul. Radockiego 280) z upośledzeniem umysłowym.

5. Szczególną grupę osób niepełnosprawnych stanowią osoby z **zaburzeniami psychicznymi**. Zgodnie z danymi Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, w okresie ostatnich 4 lat orzeczenia z tego tytułu uzyskało 765 osób w wieku powyżej 16 lat, co stanowi 8,2 % wszystkich orzeczonych. Odnosząc ten procent do ogólnej liczby osób niepełnosprawnych w Katowicach, szacunkową liczbę osób niepełnosprawnych z tego tytułu można określić na ok. 2 430 osób.

Osoby niepełnosprawne z tytułu chorób psychicznych mogą uczestniczyć w rehabilitacji społecznej w następujących placówkach na terenie Katowic:

- 1) Warsztat Terapii Zajęciowej Śląskiego Stowarzyszenia AD VITAM DIGNAM, ul. Oswobodzenia 92, Katowice

Do końca października 2003 r. warsztat dysponował 30 miejscami. Od listopada 2003 r. zwiększono liczbę miejsc do 35. W roku 2002 z zajęć WTZ skorzystało 39 osób.

- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy AD VITAM DIGNAM, ul. Oswobodzenia 92, Katowice.

Dom dysponuje 20 miejscami. W roku 2002 z zajęć skorzystały 33 osoby.

ŚDS prowadzi również hostel dysponujący 4 miejscami.

- 3) Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Tysiąclecia 41, Katowice prowadzony przez Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychiczenie i ich Rodzin „Przystań”.

Dom dysponuje 30 miejscami. W roku 2002 z zajęć skorzystało 69 osób.

ŚDS nr 1 prowadzi również hostel dysponujący 4 miejscami.

- 4) Centrum Rehabilitacji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Oblatów 24

Centrum świadczy m.in. specjalistyczne usługi opiekuńcze w zakresie usprawniania do funkcjonowania w społeczeństwie, pielęgnacji, wsparcia psychologiczno – pedagogicznego i edukacyjno – terapeutycznego, w środowisku zamieszkania osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2002 r. usługami specjalistycznymi objęto 104 osoby.

6. W 2002 r. 245 osób z zaburzeniami psychicznymi objętych było programami rehabilitacji społecznej, realizowanymi przez powyższe placówki.

7. Najliczniejszą grupę wśród osób niepełnosprawnych stanowią osoby ze schorzeniami narządu ruchu. Szacuje się ich liczbę w Katowicach na ok. 10 000 osób. Do osób z tym rodzajem niepełnosprawności kierują swą ofertę następujące placówki :

1) Ośrodek Rehabilitacyjny „Wichrowe Wzgórze” w Siemianowicach Śląskich, ul. Wiejska 2, prowadzony przez Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane, Ich Opiekunów i Przyjaciół w Katowicach, z siedzibą przy ul. Ordon 22a/60.

W ramach działalności Ośrodka osoby niepełnosprawne chore na stwardnienie rozsiane są kompleksowo rehabilitowane. Dzięki prowadzonej rehabilitacji przedłużany jest okres samodzielności chorych. Ośrodek podejmuje również działania zmierzające do przywrócenia chorych do społeczeństwa. Chorzy mają możliwość spotykać się raz w tygodniu w swoim gronie. W Ośrodku istnieje możliwość pracy z psychologiem, udziału w grupie wsparcia oraz uzyskania pomocy w czynnościach życia dnia codziennego. Z działalności Ośrodka skorzystało w roku 2002 ok. 150 mieszkańców Katowic.

2) NZON Ośrodek Rehabilitacyjno- Rewalidacyjny Śląskiego Stowarzyszenia Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych AKCENT, ul. Rataja 14, Katowice.

Ośrodek kieruje swoje usługi do młodzieży niepełnosprawnej ruchowo, w normie intelektualnej. Mają one na celu poprawę sprawności społecznej, nabycie umiejętności predysponujących do aktywności i zaradności życiowej, socjalizację. Prowadzona jest terapia pedagogiczna i psychologiczna, integracja społeczna w grupach rówieśniczych.

W roku 2002 z pomocy Ośrodka skorzystało średnio 62 osób miesięcznie.

Z uwagi na niewielką liczbę osób niepełnosprawnych ze schorzeniami narządu ruchu, korzystających z rehabilitacji społecznej w planowany, określony indywidualnym programem sposób, należałoby znacznie rozszerzyć ofertę usług dla osób z tym rodzajem niepełnosprawności.

8. Inną grupą osób niepełnosprawnych wymagającą szczególnego wsparcia są osoby **niepełnosprawne z tytułu zaburzeń głosu, mowy, chorób słuchu**, a wśród nich osoby słabosłyszące i niesłyszące oraz głuchonieme. Udział orzeczeń wydanych w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności z tego tytułu wynosi 4,5%. Oznacza to, iż szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych w mieście z tymi schorzeniami wynosi ok. 1 346 osób. Liczba ta nie wydaje się duża, niemniej biorąc pod uwagę specyfikę tego rodzaju niepełnosprawności trzeba wskazać na szczególne potrzeby tej grupy osób.

9. W Katowicach na rzecz osób niepełnosprawnych z tytułu schorzeń słuchu działają dwie placówki prowadzone przez Polski Związek Głuchych:

1) Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących w Katowicach, ul. Pod Młynem 1b.

Ośrodek prowadzi działalność ukierunkowaną na przystosowanie osób niesłyszących i innych osób z wadą słuchu do życia społecznego i zawodowego. Ośrodek służy także pomocą w załatwianiu spraw życia codziennego w postaci usług tłumaczy języka migowego. Z pomocy ośrodka w roku 2002 skorzystało ok. 106 mieszkańców Katowic.

2) Specjalistyczny Ośrodek Diagnozy i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu, Katowice, ul. Warszawska 46a.

Ośrodek prowadzi rehabilitację dzieci i młodzieży z terenu Katowic z wadami słuchu.

Biorąc po uwagę trudności w komunikowaniu się tej grupy osób, powszechną nieznajomość języka migowego wśród pracowników urzędów, instytucji należy podjąć intensywne działania mające na celu z jednej strony rehabilitację społeczną osób z powyższymi schorzeniami, z drugiej strony przygotować pracowników urzędów do obsługi klientów niesłyszących, a zwłaszcza głuchoniemych.

10. Na rzecz osób niepełnosprawnych działają również w mieście organizacje pozarządowe, których działalność nie jest związana z prowadzeniem konkretnej placówki.

Należą do nich m.in:

1) Górnośląskie Stowarzyszenie Diabetyków w Katowicach, ul. Górnicza 8.
Stowarzyszenie reprezentuje i przedstawia na zewnątrz potrzeby osób chorych na cukrzycę. Nawiązuje współpracę z pokrewnymi stowarzyszeniami, udziela pomocy prawnej i materialnej swym członkom. Stowarzyszenie m. in. prowadzi szkolenia, celem podniesienia stanu świadomości społecznej na temat cukrzycy.

W roku 2002 z pomocy Stowarzyszenia skorzystało 1200 osób.

2) Koło Miejskie Polskiego Związku Niewidomych, Okręg Śląski w Katowicach, ul. Andrzeja 13.

Koło oferuje swoim członkom pomoc w załatwianiu spraw życiowych, dostęp do informacji, pomoc w korzystaniu z różnych form rehabilitacji społecznej, możliwość przebywania wśród osób o podobnych problemach (dwa razy w tygodniu), przeprowadza szkolenie: „Obsługi czynności dnia codziennego”. Organizuje także wyjazdy integracyjne, naukę posługiwania się pismem Breaille’a.

W roku 2002 z pomocy Związku skorzystało ok. 500 osób.

3) Klub Śląskich Amazonek w Katowicach ul. Roździeńskiego 88a.

Celem działalności Klubu jest poprawa jakości życia kobiet po leczeniu onkologicznym, poprawa sprawności ogólnej i miejscowej, powrót do życia rodzinnego i zawodowego. Swe cele Klub realizuje na drodze wykładów, ćwiczeń i pogadanek.

W roku 2002 roku z pomocy Klubu skorzystało ok. 200 kobiet.

4) Śląskie Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobą Parkinsona, ul. Medyków 14.

Stowarzyszenie działa na rzecz swoich członków poprzez:

- a) rozpowszechnianie informacji o chorobie i metodach leczenia drogą wymiany doświadczeń i publikacji,
- b) współdziałanie z organami administracji państwowej, placówkami służby zdrowia oraz organizacjami społecznymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
- c) organizowanie samopomocy członkowskiej, mającej na celu przeciwdziałanie postawom rezygnacji, osamotnienia i bezradności,
- d) organizowanie okresowych spotkań, wygłaszanie prelekcji, odczytów o najnowszych osiągnięciach w leczeniu i rehabilitacji.

5) Katowicki Związek Inwalidów Narządu Ruchu, ul. Podhalańska 12/7.

Rodzaje działalności Związku:

- a) zrzeszanie i integracja inwalidów narządu ruchu,
- b) rehabilitacja poprzez organizowanie turnusów rehabilitacyjnych, udział w zawodach sportowych, imprezach kulturalnych etc,

- c) działania na rzecz poprawy warunków życiowych poprzez przekazywanie bieżących informacji dotyczących praw i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym,
- d) współdziałanie z administracją lokalną w różnych imprezach i przedsięwzięciach,
- e) organizowanie szkoleń i kursów, w razie potrzeb,
- f) zbieranie i udzielanie członkom informacji o ofertach pracy,
- g) wzmożenie udziału członków w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym poprzez udział w wernisażach, warsztatach plastycznych, wystawach, targach itp.,
- h) organizowanie imprez integracyjnych m.in. bale integracyjne,
- i) tworzenie nowego wizerunku osoby niepełnosprawnej – rehabilitacja psychiczna – wiara w swoje możliwości.

W 2002 r. pomocą Związku zostało objętych ok. 90 osób.

Rozdział 5. Wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków PFRON do różnych świadczeń.

1. Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt. 7) ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy dofinansowanie:

- 1) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- 2) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- 3) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Zadania te realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych.

Turnusy rehabilitacyjne cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem osób niepełnosprawnych. Średnio co roku składanych jest od 963 do 988 wniosków.

W latach 1999- 2001 dofinansowanie otrzymało od 570 do 682 osób rocznie, w tym od 81 do 127 dzieci. W roku 2002 dofinansowanie otrzymały 374 osoby dorosłe oraz 137 dzieci, na łączną kwotę: 374 247 zł.

W roku 2003 z pomocy na ten cel skorzysta ok. 520 osób, w tym 74 dzieci.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę osób niepełnosprawnych w Katowicach, średnio co roku z dofinansowania korzysta 2 % uprawnionych.

3. Dofinansowanie do sportu, kultury, turystyki i rekreacji.

O dofinansowanie mogą się ubiegać wszystkie podmioty organizujące imprezy z powyższego zakresu dla osób niepełnosprawnych.

Zadanie to zostało przekazane powiatom w 2002 r. Zainteresowanie dofinansowaniem jest stosunkowo niewielkie, na 2003 r. zostały złożone 4 wnioski, na kwotę 24.000 zł.

4. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Zanim zadanie to w 2002 roku zostało przekazane powiatom, było ono realizowane w ramach programów celowych. W 1999 r. obowiązywał Program dofinansowania zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze realizowany przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, z którego skorzystały 143 osoby, w tym 25 dzieci. W latach 2000 – 2001 realizowany był Program Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych „Drogowskaz”, z którego skorzystało 328 niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, w tym 74 dzieci.

W 2002 r. pomoc przyznano 175 osobom, wśród których było 43 dzieci, na łączną kwotę 180 000 zł. Szacuje się, że w 2003 r. z dofinansowania skorzysta ok. 140 osób, w łącznej wysokości 255 919 zł.

Zainteresowanie dofinansowaniem jest dość duże. 98 % wniosków jest rozpatrywanych pozytywnie. W ciągu 5 lat z pomocy skorzystało ok. 2,6% niepełnosprawnych mieszkańców Katowic.

5. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych (omówiono w Projekcie nr 6), w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W latach 1999- 2003 zostało złożonych 132 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się. W latach 1999- 2001 dofinansowanie otrzymały 44 osoby. W roku 2003 pomoc na ten cel otrzyma ok. 40 osób.

W ciągu 5 lat z tej formy pomocy skorzystało ok. 0,28% niepełnosprawnych mieszkańców Katowic.

6. Oprócz pomocy w ramach zadań realizowanych przez MOPS, osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach różnych programów celowych uchwalanych przez Radę Nadzorczą Funduszu, a realizowanych przez Oddziały Funduszu.

W roku 2002 z dofinansowania skorzystało 39 osób: Program „Pegaz” – 22 osoby, Program „Komputer dla Homera” – 11 osób, Program „Student” – 6 osób.

Rozdział 6. Dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.

1. Brak pełnego rozeznania liczby osób, które z powodu barier architektonicznych nie są w stanie swobodnie funkcjonować w swoim mieszkaniu ani samodzielnie je opuścić. W latach 1999 – 2003 złożono 138 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych ze środków PFRON, z czego dofinansowanie w latach 1999 – 2001 otrzymało 45 osób, w roku 2003 otrzyma około 45 osób. W 2003 roku Wydział Lokalowy Urzędu Miasta pomógł 15 osobom z poważnymi dysfunkcjami narządu ruchu w zamianie zajmowanych lokali mieszkalnych na mieszkania pozbawione barier lub mieszkania o mniejszym stopniu niedogodności - w ramach zamiany z miastem oraz 6 osobami na lokale stanowiące mieszkaniowy zasób Katowickiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego, spółka z o.o.

2. Biorąc pod uwagę, że najliczniejszą grupę wśród niepełnosprawnych mieszkańców Katowic stanowią osoby z dysfunkcjami narządu ruchu /ok. 10 tys. osób/, wśród których ok. 25% posiada znaczny stopień niepełnosprawności lub całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, potrzeby w zakresie likwidacji barier architektonicznych i technicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych w skali miasta są znaczne.

Rozdział 7. Dostosowanie komunikacji i transportu zbiorowego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

1. Wydział Komunikacji Urzędu Miasta realizuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych:

1) Organizacja i zarządzanie ruchem na drogach publicznych .

Wydział Komunikacji Urzędu Miasta w ramach realizacji zadań związanych z organizacją i zarządzaniem ruchem, uwzględnia w opracowywanych we własnym zakresie projektach organizacji ruchu oraz egzekwuje stosowanie przez projektantów, w zatwierdzanych projektach organizacji ruchu, następujące rozwiązania dla obsługi osób niepełnosprawnych :

- a) uwzględnianie na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną dodatkowych sygnałów dźwiękowych,
- b) dostosowywanie długości sygnałów w programach sygnalizacji świetlnej do prędkości poruszania się osób niepełnosprawnych,
- c) umiejscawianie znaków drogowych, urządzeń sterowania ruchem oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu, w sposób nie powodujący ograniczeń skrajni ciągów pieszych,
- d) wyznaczanie wysepek dzielących jezdnie na przejściach dla pieszych, dostosowanych parametrami do poruszania się wózków inwalidzkich,
- d) stosowanie urządzeń dla segregacji ruchu pieszych i pojazdów : bariery, osłony, pasy zieleni, zróżnicowane ukształtowanie nawierzchni.

2) Projekty budowlane obiektów komunikacyjnych .

W ramach opiniowania projektów budowlanych zamierzeń komunikacyjnych wymaga się wdrażania następujących rozwiązań, ułatwiających poruszanie się osobom niepełnosprawnym :

- a) ograniczanie rozwiązań zmuszających pieszych uczestników ruchu do pokonywania różnic poziomów,
- b) stosowanie pochylni lub wind dla osób niepełnosprawnych,
- c) sygnalizowanie na chodnikach każdej zmiany warunków ruchu np. przed zejściem na jezdnię, poprzez obniżony krawężnik, powierzchnią w kontrastowym kolorze i fakturze łatwo wyczuwalnej butem lub laską osoby posługującej się nią,
- d) eksponowanie miejsc kolizyjnych na drogach np. przejść przez jezdnię, poprzez stosowanie zróżnicowanego sposobu oświetlenia,
- e) dobór odpowiedniej wysokości peronów na przystankach komunikacji publicznej.

3) Wyznaczanie bezpłatnych stanowisk postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych.

Zasady korzystania z bezpłatnych stanowisk postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych reguluje uchwała nr XIX/334/04 Rady Miejskiej Katowic z dnia 19.01.2004 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania dla pojazdów samochodowych na drogach publicznych na obszarze miasta Katowice.

Aktualnie na terenie Katowic oznakowano ok. 100 stanowisk rezerwowanych dla pojazdów osób niepełnosprawnych. Stanowiska te znajdują się na większości płatnych ciągów postojowych w Śródmieściu Katowic, natomiast w pozostałej części miasta, oznakowywane są na bieżąco, stosownie do zgłaszanych potrzeb. Zgodnie z powołaną wyżej uchwałą,

korzystanie z wydzielonych stanowisk postojowych przez osoby posiadające karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych jest nieodpłatne.

4) Wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602 z późn. zm.) Wydział Komunikacji wydaje karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych. Karta upoważnia do niestosowania się do niektórych znaków drogowych, dotyczących zakazu ruchu lub postoju (B1, B3, B3a, B4, B10, B35, B37, B38, B39) oraz do bezpłatnego korzystania z oznakowanych stanowisk postojowych o których mowa w pkt.4. Aktualnie wydanych zostało ponad 1500 kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

5) Komunikacja zbiorowa dofinansowywana z budżetu Miasta Katowice .

W ramach funkcjonującej na zlecenie KZK GOP komunikacji zbiorowej realizowane są kursy pojazdami przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych. Dotyczy to następujących linii autobusowych : 0, 6, 9, 11, 911, 12, 13, 37, 70, 44, 76, 109, 77, 115, 120, 130, 138, 190, 238, 296, 615, 632, 662, 673, 674, 688, 689, 804, 840 oraz zmodernizowanych linii tramwajowych : 6, 41. Kursy te oznaczone są w rozkładach jazdy KZK GOP. Przewozy na powyższych liniach realizowane są niskopodłogowymi autobusami MAN oraz VOLVO, SOLARIS Urbino. Pojazdy wyposażone są w system "przykłęku" oraz rozkładaną pochylnię, pozwalającą na wygodne wsiadanie i wysiadanie osobom niepełnosprawnym. Natomiast na zmodernizowanych liniach tramwajowych przewozy odbywają się wagonami typu 116Nd, (nazwa handlowa "Citadis 100 Katowice", medialnie przyjęta nazwa "Karlik"), z niską podłogą, bez stopni przy drzwiach wejściowych, wyposażonymi w deskę oporową, z zamontowanymi stanowiskami do mocowania wózków inwalidzkich.

2. Zarządzanie drogami publicznymi.

Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Katowicach od co najmniej siedmiu lat przy prowadzonych remontach kapitalnych uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, przystosowując ciągi piesze dla wygody i bezpieczeństwa w/w osób. Również na ulicach miasta w ramach prowadzonych robót utrzymania bieżącego likwidowane są bariery architektoniczne poprzez np. likwidację wysokich krawężników na przejściach dla pieszych, wbudowywanie sygnałów akustycznych na istniejących skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną, stosowanie kształtek integracyjnych na dojeźdźcach do przejść przez jezdnię oraz wykonanie barier ochronnych w miejscach szczególnie niebezpiecznych. Obecnie w 124 miejscach przejść dla pieszych oprócz sygnalizacji świetlnej zainstalowane są sygnalizatory akustyczne:

Lp.	Nr Sygnalizacji	Lokalizacja	Sygnalizatory akustyczne
1	008	Piastów – Oś. Tysiąclecia przejście dla pieszych	3
2	010	Gliwicka – przejście dla pieszych	1
3	014	Mickiewicza – Sokolska	8
4	016	Mickiewicza – przejście dla pieszych przy ul. Stawowej	2
5	018	Moniuszki – Korfantego	2

6	019	Francuska – Warszawska	4
7	020	Francuska – Mariacka	6
8	021	Francuska - Wojewódzka	8
9	022	Francuska – Dąbrowskiego (przejście)	2
10	023	Francuska – Jagiellońska	4
11	024	Francuska – Ligonía (przejście)	2
12	025	Francuska – Powstańców	8
13	026	3-Maja – Słowackiego	4
14	028	Mikołowska – Kopernika – Kozielska	1
15	029	Mikołowska – Poniatowskiego – Strzelecka	2
16	030	Kościuszki –PCK	1
17	035	Ligonía – Wita Stwosza	1
18	036	Jagiellońska – przejście	2
19	040	Korfantego – Katowicka – Oblatów	8
20	046	Przejście dla pieszych na ul. Wróblewskiego	1
21	047	Warszawska – Damrota	8
22	049	Graniczna – Krasińskiego	2
23	050	Katowicka – Leopolda – Markiewki – Ludwika	4
24	052	Mysłowicka – Szopienicka	4
25	054	Armii Krajowej – Jankego	1
26	056	Panewnicka – Medyków	4
27	057	Panewnicka – przejście	1
28	060	Korfantego – Słoneczna – Jesionowa	2
29	074	Przejście dla pieszych na ul. Pszczyńskiej przy ul. Górniczego Stanu	2
30	080	Jankego – Kolejowa	2
31	081	Kościuszki – Ceglana	5
32	083	Przejście dla pieszych przez ul. Witosa	1
33	093	Przejście dla pieszych przez ul. Tadeusza Boya Żeleńskiego – w rejonie ul. K.Lepszego	2
34	095	Kościuszki – Kłodnicka – Rzepakowa	16
RAZEM:			124

W samym tylko roku 2003 na 45 ulicach , w 191 miejscach dokonano obniżen krawężnika na przejściach dla pieszych, na 20 obiektach wykonano udogodnienia dla niepełnosprawnych w postaci wybrukowania kostką integracyjną dojść do przejść przez jezdnię – 386 m², „wyniesienia” przejść – 6, pochylni, zjazdów, peronów tramwajowych – 5.

3. Transport specjalny dla osób niepełnosprawnych.

Oprócz komunikacji zbiorowej, osoby niepełnosprawne mogą korzystać również z transportu specjalnego, organizowanego przez większość placówek, ośrodków specjalistycznych prowadzących działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. Mikrobusey do przewozu osób niepełnosprawnych posiadają obydwie Domy Pomocy Społecznej, Warsztat Terapii Zajęciowej Śląskiego Stowarzyszenia Ad Vitam Dignam, Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Samodzielny Ośrodek Rehabilitacyjno - Oświatowy dla Dzieci Niepełnosprawnych Centrum Rozwoju Dziecka, Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy im Marii Trzcńskiej – Fajfrowskiej, Ośrodek Rehabilitacyjno – Rewilidacyjny Śląskiego Stowarzyszenia Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych AKCENT, Powyższe

placówki posiadają 9 mikrobusów, po 9 miejsc w każdym, w tym 5 mikrobusów jest przystosowanych do przewozu osób na wózkach inwalidzkich, zakup 7 pojazdów na 59 miejsc sfinansował PFRON. W 2002r. z przejazdów skorzystało 629 osób, w tym 115 na wózkach inwalidzkich.

Natomiast Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Mikołowskiej 13a, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych SPES oraz Ośrodek Rehabilitacyjno – Oświatowy Dziennego Pobytu dla dzieci Niepełnosprawnych Śląskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym wynajmują mikrobusy do przewozu osób niepełnosprawnych.

Tylko 1 samochód posiada windę dla osób na wózkach, mieści się w nim 8 osób + 4 wózki.

Powyższymi mikrobusami osoby niepełnosprawne dowożone są na zajęcia do placówek oraz z powrotem do domu.

Firma transportowa - Radio Taxi świadczy usługi przewozowe dla osób na wózkach inwalidzkich – posiada 1 bus z windą.

Rozdział 8. Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych w komunikowaniu się w obiektach użyteczności publicznej.

1. Na etapie projektowania remontów kapitalnych dla budynków użyteczności publicznej planuje się likwidowanie barier architektonicznych.

2. Budynek, w którym mieści się Urząd Miasta Katowice, przy ul. Młyńskiej 4, w pełni został przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biuro Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta przygotowane jest do obsługi klientów niepełnosprawnych. Na stanowisku informacyjnym BOM-u informacje można uzyskać m.in. w języku migowym, znajduje się tam także specjalne stanowisko do obsługi osób na wózkach inwalidzkich.

Do potrzeb osób niepełnosprawnych został przystosowany budynek, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego przy ul. Korfantego 14.

W 2003 r. zaplanowano przebudowę wejścia do budynku Urzędu Miasta Katowice przy ul. Rynek 13 z dobudową odrębnego wejścia dla osób niepełnosprawnych, wykonanie podjazdu /pochylni/ do budynku użyteczności publicznej przy ul. Kossutha 11, w którym mieści się Prokuratura Okręgowa.

3. Znaczna część budynków, w których mieszczą się miejskie instytucje kultury przystosowanych jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Również częściowo dostosowane są niektóre obiekty sportowe (patrz Rozdział 9). Placówki oświatowe, z których korzystają uczniowie niepełnosprawni ruchowo (patrz Rozdział 3), również są przystosowane do ich potrzeb.

Rozdział 9. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce.

1. Miejskie instytucje kultury organizują i finansują różnego rodzaju imprezy dla osób niepełnosprawnych:

- 1) Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” organizuje koncerty w ośrodkach dla dzieci specjalnej troski (w 2003 r. 96 koncertów),
- 2) Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach organizuje spotkania integracyjne, lekcje biblioteczne dla niewidomych pt. „ czytające palce”,

zajęcia literacko –plastyczne, wystawy, spotkania cykliczne z ciekawymi osobami. W 2003 r. zorganizowano 9 spotkań integracyjnych oraz 2 wystawy,

- 3) Biuro Wystaw Artystycznych w Katowicach umożliwia bezpłatny wstęp osobom niepełnosprawnym wraz z opiekunami,
- 4) Instytucja Kultury „Estrada Śląska” zapewnia bezpłatny wstęp na organizowane imprezy.

2. Wydział Kultury Urzędu Miasta Katowice dofinansowuje różne festyny, festiwale, olimpiady organizowane przez organizacje pozarządowe na rzecz osób niepełnosprawnych. W 2003r. współfinansowane były m.in. imprezy organizowane w Katowicach przez Ośrodek dla Niepełnosprawnych w Mikołowie „Tydzień Nadziei”, VII Olimpiada Osób Niepełnosprawnych organizowana przez Stowarzyszenie Wspomagania Twórczości i Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „UNIKAT”, Międzynarodowe Seminarium „Kultura oraz osoby upośledzone i niepełnosprawne” oraz Festiwal Zespołów Artystycznych Osób Niepełnosprawnych organizowany przez Stowarzyszenie Ekologiczno – Zdrowotne w Katowicach, festyn integracyjny w ośrodku „Barbara – Janina” organizowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, V Festyn Integracyjny „Uśmiech za serce” organizowany przez Polski Czerwony Krzyż, impreza integracyjna „Niepełnosprawni we wspólnej Europie” zorganizowana przez Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane, Europejski Przegląd Filmowy poświęcony osobom niepełnosprawnym organizowany przez Instytucję „Silesia – Film”, dwa wydawnictwa twórców niepełnosprawnych

3. Znaczna część obiektów zajmowanych przez miejskie instytucje kultury całkowicie lub częściowo jest przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Są to: Biuro Wystaw Artystycznych w Katowicach Al.Korfantego 6, Śląski Teatr Lalki i Aktora ul. Św. Jana 10, Górnośląskie Centrum Kultury Plac Sejmu Śląskiego 2, Miejski Dom Kultury „Koszutka” ul. Grażyńskiego 47, Miejski Dom Kultury „Zawodzie” ul. Marcinkowskiego 13, Miejski Dom Kultury „Południe”, Filia nr 1 – w Piotrowicach, przy ul. Jankego 136, Filia nr 3 – w Zarzeczcu przy ul. P. Stellera 4 (parter).

Na przestrzeni lat 1992 – 2003 część placówek filialnych Miejskiej Biblioteki Publicznej została zmodernizowana m.in. poprzez likwidację barier architektonicznych.

Następujące filie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych: Filia nr 1 ul. Ligonja 7, Filia nr 13 ul. Słowackiego, Filia nr 9 ul. Gen Jankego 183, Filia nr 31 ul. Marcinkowskiego 13, Filia nr 26 ul. Samsonowicza 23, Filia nr 14 ul. Piastów 20, Filia nr 7 ul. Franciszkańska 25, Filia nr 3 ul. Gliwicka 93, Filia nr 11 ul. Grażyńskiego 47, Filia nr 32 ul. Grzybski 19b, Filia nr 15 ul. Przyjazna 7a, Filia nr 25 ul. Chrobrego 2, Filia nr 34 ul. Medyków 14. W 2003 r. zmodernizowano pomieszczenia czytelnicy i Filii nr 35 w budynku przy ul. Młyńskiej 5 (lokal kompleksowo dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Następną grupę stanowią biblioteki, gdzie warunki techniczne dopuszczają możliwość wykonania adaptacji. Likwidacja barier architektonicznych w tych obiektach polegałaby na wykonaniu pochylni, powiększeniu otworów drzwiowych, likwidacji progów, zainstalowaniu poręczy oraz oznakowaniu i wydzieleniu miejsc postojowych dla osób korzystających z samochodów. Są to następujące biblioteki: Filia nr 4 ul. Poniatowskiego 14, Filia nr 16 ul. Wajdy 21, Filia nr 18 ul. Studencka 20, Filia nr 23 ul. Sowińskiego 21, Filia nr 6 ul. Bytomska 8a, Filia nr 33 ul. Markiefki 44a, Filia nr 20 ul. Strzelców Bytomskich 21b.

Ostatnią grupę stanowią filie, w których modernizacja uwzględniająca dostosowanie dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich wymagałaby bardzo dużych nakładów finansowych. Ich usytuowanie na piętrze lub wysokim parterze powoduje

konieczność zaprojektowania i zakupu urządzeń dźwigowych, a w niektórych przypadkach konieczność przebudowy całego obiektu.

4. Osoby niepełnosprawne uczestniczą w większości masowych imprez sportowych współorganizowanych przez Miasto Katowice np. Bieg Korfantego czy Bieg Polonia.

Wspierana finansowo, w formie dotacji, jest działalność Wojewódzkiego Stowarzyszenia Sportu i Rekreacji Niepełnosprawnych „Start”.

Co roku Koło Automobilklubu Śląskiego organizuje rajdy, integracyjne zgrupowania sportowo - turystyczne dla osób niepełnosprawnych. Członkami Koła Automobilklubu Śląskiego jest dość znaczna liczba osób niepełnosprawnych: sześćdziesiąt parę osób niesłyszących i podobna liczba osób z innymi rodzajami niepełnosprawności.

Różne imprezy sportowe, turystyczne, rekreacyjne w rodzaju pikników, wycieczek, zawodów sportowych organizowane są również przez większość stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

5. Część obiektów sportowych jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym: obiekty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji: „Słowian” ul. 1 Maja 97 – boiska, toalety, hala sportowa, ul. Józefowska – sala gimnastyczna, siłownia, „Spodek” A.Korfantego 35 – sala gimnastyczna, siłownia, kąpielisko „Rolna” – siłownia, toalety (baseny nieprzystosowane), „Centrum Zdrowia, Sportu i Rekreacji „Fitness FAN” prowadzone przez Śląskie Towarzystwo Sportowe ul. Ceglana 67, Klub Sportowy „Rozwój” ul. Zgody 28 - w obiekcie istnieje możliwość wjazdów na płyty boisk, uczestniczenie w meczach, kibicowanie.

Rozdział 10. Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym.

1. Na terenie Katowic funkcjonują: 2 domy pomocy społecznej, 9 dziennych domów pomocy społecznej, 1 mieszkanie chronione dla osób starszych i niepełnosprawnych, 5 klubów seniora, 6 organizacji i agencji świadczy usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, 2 zakłady opiekuńczo – lecznicze, 3 zakłady pielęgniarstwo – opiekuńcze.

2.Praca socjalna:

W wyniku intensywnie prowadzonej pracy socjalnej mającej na celu aktywizację środowiska na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, wzrosła liczba umów zawartych z wolontariuszami, liczba umów i porozumień na świadczenie pomocy usługowej przez członków rodziny oraz liczba osób korzystających z pielęgniarstwa opieki środowiskowej.

3. Aktywizacja środowiska na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych:

1) Zawieranie umów alimentacyjnych z rodziną i porozumień;

W 2002 roku zawarto 114 umów i porozumień w sprawie pomocy usługowej.

2) Pielęgniarstwo opieka środowiskowa;

W 2002 roku 115 osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności objętych zostało usługami w ramach pielęgniarstwa opieki środowiskowej.

3) Wolontariat;

Wolontariat jest nieodpłatną formą pomocy opartą na dobrowolnym działaniu, umożliwiającą udzielenie pomocy i wsparcia osobom starszym, samotnym, niepełnosprawnym. Program wolontariatu realizowany jest od 1999 r. Celem programu są: budowanie i utrzymywanie więzi społecznych i kontaktów międzyludzkich, oraz aktywizacja środowiska lokalnego,

zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych, co umożliwi im szerszy udział w życiu swojej społeczności.

W 2002 roku zawarto 49 umów z wolontariuszami.

4. Pomoc w formie usług opiekuńczych;

Usługi opiekuńcze są formą pomocy skierowaną do osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, wymagających pomocy osób drugih w czynnościach dnia codziennego, pielęgnacji. Realizowane są na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przez agencje opiekuńcze, stowarzyszenia, z którymi zostały zawarte stosowne umowy.

W 2002 roku usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były przez:

- 1) Agencję Opiekuńczo – Medyczną i Handlową A. Szopa z siedzibą w Katowicach, ul. Okrzei 6/16;
W 2002 roku z:
 - a) usług opiekuńczych skorzystało 109 osób,
 - b) usług opiekuńczo - medycznych skorzystało 61 osób,
 - c) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 6 osób,
 - d) specjalistycznych usług opiekuńczo - medycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 4 osoby.
- 2) Agencję Opiekuńczo – Medyczną i Handlową s.c. U. Marko & T. Biel z siedzibą w Katowicach, Al. Korfantego 30;
W 2002 roku z:
 - a) usług opiekuńczych skorzystało 380 osób,
 - b) usług opiekuńczo - medycznych skorzystały 174 osoby,
 - c) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 39 osób,
 - d) specjalistycznych usług opiekuńczo - medycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 18 osób.
- 3) Centrum Opieki nad Chorym w Domu z siedzibą w Katowicach, ul. Sokolska 80;
W 2002 roku z:
 - a) usług opiekuńczych skorzystało 113 osób,
 - b) usług opiekuńczo - medycznych skorzystało 76 osób,
 - c) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 3 osoby,
 - d) specjalistycznych usług opiekuńczo - medycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 9 osób.
- 4) Polski Czerwony Krzyż z siedzibą w Katowicach, ul. PCK 8;
W 2002 roku z:
 - a) usług opiekuńczo - medycznych skorzystało 27 osób.
- 5) Polski Komitet Pomocy Społecznej z siedzibą w Katowicach, ul. Stawowa 8/5;
W 2002 roku z:
 - a) usług opiekuńczych skorzystało 61 osób,
 - b) usług opiekuńczo - medycznych skorzystało 11 osób.
- 6) Stowarzyszenie Pomocy Św. Łazarza z siedzibą w Katowicach, ul. Gliwicka 80c;
W 2002 roku z:
 - a) usług opiekuńczych skorzystało 45 osób,
 - b) usług opiekuńczo - medycznych skorzystało 20 osób,
 - c) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 7 osób,

d) specjalistycznych usług opiekuńczo - medycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 2 osoby.

7) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MED-SERWIS” z siedzibą w Piekarach Śląskich przy ul. Bytomskiej 157a/1, oddział w Katowicach, przy ul. Francuskiej 35/20;

W 2002 roku z:

a) usług opiekuńczych skorzystało 115 osób,

b) usług opiekuńczo - medycznych skorzystały 32 osoby,

c) specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 7 osób,

d) specjalistycznych usług opiekuńczo - medycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 4 osoby.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych w 2002 r. skorzystały 823 osoby.

Z pomocy w formie usług opiekuńczo medycznych w 2002 r. skorzystało 401 osób.

Z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2002 r. skorzystały 62 osoby.

Z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczo medycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2002 r. skorzystało 37 osób.

5. Dienne domy pomocy społecznej.

Dienne Domy Pomocy Społecznej są lokalnymi ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych, które z powodu wieku, niepełnosprawności, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy osób innych, a są jej pozbawione. Zapewniają pensjonariuszom zaspokojenie potrzeb bytowych, podstawowe świadczenia opiekuńcze, terapię zajęciową, pomoc psychologiczną, umożliwiają realizację potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych, towarzyskich.

Prowadzone są na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w oparciu o umowy zawarte z agencją opiekuńczą lub stowarzyszeniem.

1) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 1, Katowice ul. Czecha 2.

Do 31.08.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 01.09.2002 r. prowadzony przez Agencję Opiekuńczo – Medyczną i Handlową A. Szopa z siedzibą w Katowicach, ul. Okrzei 6/16.

Posiada 70 miejsc (50 na miejscu, 20 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystały z niego 94 osoby (63 na miejscu, 31 z posiłków na wynos).

2) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 2, Katowice ul. Głogowska 23.

Do 10.03.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 11.03.2002 r. prowadzony przez Stowarzyszenie Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA z siedzibą w Katowicach, ul. Oblatów 24.

Posiada 80 miejsc (50 na miejscu, 30 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystało z niego 98 osób (62 na miejscu, 36 z posiłków na wynos).

3) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 3, Katowice ul. Tysiąclecia 45.

Do 10.03.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 11.03.2002 r. prowadzony przez Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA z siedzibą w Katowicach, ul. Oblatów 24

Posiada 46 miejsc (32 na miejscu, 14 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystały z niego 53 osoby (36 na miejscu, 17 posiłków na wynos).

4) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 4, Katowice ul. Wiślana 9.
Do 31.08.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 01.09.2002 r. prowadzony przez Agencję Opiekuńczo – Medyczną i Handlową A. Szopa z siedzibą w Katowicach, ul. Okrzei 6/16.

Posiada 75 miejsc (45 na miejscu, 30 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystało z niego 99 osób (57 na miejscu, 42 z posiłków na wynos).

5) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 5, Katowice ul. Świdnicka 35.

Do 10.03.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 11.03.2002 r. prowadzony przez Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA z siedzibą w Katowicach, ul. Oblatów 24

Posiada 75 miejsc (45 na miejscu, 30 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystało z niego 109 osób (70 na miejscu, 39 z posiłków na wynos).

6) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 6, Katowice ul. Oblatów 24.

Do 10.03.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 11.03.2002 r. prowadzony przez Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA z siedzibą w Katowicach, ul. Oblatów 24.

Posiada 135 miejsc (80 na miejscu, 55 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystało z niego 186 osób (99 na miejscu, 87 z posiłków na wynos).

7) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 7, Katowice ul. Gliwicka 74.

Do 10.03.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 11.03.2002 r. prowadzony przez Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA z siedzibą w Katowicach, ul. Oblatów 24.

Posiada 54 miejsca (36 na miejscu, 18 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystało z niego 65 osób (44 na miejscu, 21 z posiłków na wynos).

8) Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 8, Katowice ul. Jagiellońska 17.

Do 10.03.2002 r. jednostka organizacyjna MOPS, od 11.03.2002 r. prowadzony przez Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA z siedzibą w Katowicach, ul. Oblatów 24.

Posiada 68 miejsc (38 na miejscu, 30 posiłków na wynos).

W 2002 roku skorzystało z niego 86 osób (47 na miejscu, 39 z posiłków na wynos).

9) Dzienny Dom Pobytu dla Seniorów „Symeonówka”, Katowice ul. Brata Alberta 4.

Prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej z siedzibą w Katowicach przy ul. Plebiscytowej 59.

Posiada 43 miejsca.

W 2002 roku skorzystało z niego 55 osób.

Z Dziennych Domów Pomocy Społecznej w 2002 r. korzystało 845 osób (533 na miejscu, 312 z posiłków na wynos).

6. Kluby seniora:

Zadaniem Klubów Seniora jest integracja i aktywizacja środowiska lokalnego oraz przeciwdziałanie poczuciu alienacji, poprzez organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno – społecznych i rekreacyjnych.

1) Klub Seniora przy Ośrodku św. Jacka , Katowice ul. Dębowa 23.

Prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej z siedzibą w Katowicach przy ul. Plebiscytowej 59.

W 2002 roku skorzystało z niego 262 osób.

2) Klub Seniora, Katowice ul. Czecha 2.

Prowadzony przez Polski Komitet Pomocy Społecznej z siedzibą w Katowicach przy ul. Stawowej 8/5

W 2002 roku skorzystały z niego 24 osoby.

3) Klub Seniora, Katowice ul. Górnika 5.

Prowadzony przez Polski Komitet Pomocy Społecznej z siedzibą w Katowicach przy ul. Stawowej 8/5.

W 2002 roku skorzystało z niego 59 osób.

4) Klub Seniora, Katowice ul. Hetmańska 1.

Prowadzony przez Polski Komitet Pomocy Społecznej z siedzibą w Katowicach przy ul. Stawowej 8/5.

W 2002 roku skorzystało z niego 100 osób.

5) Klub Seniora, Katowice ul. Panewnicka 75.

Prowadzony przez Polski Komitet Pomocy Społecznej z siedzibą w Katowicach przy ul. Stawowej 8/5.

W 2002 roku skorzystało z niego 46 osób.

Z Klubów Seniora wg danych w 2002 r. korzystało 491 osób.

7. Mieszkanie chronione dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Zadaniem Mieszkania Chronionego dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia w środowisku i umożliwienie samodzielnego życia osobom, które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez dom pomocy społecznej, a usługi w miejscu zamieszkania są niewystarczające lub ze względu na warunki mieszkaniowe czy bytowe, trudne do realizacji. Mieszkanie Chronione dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych Katowice ul. 1-go Maja 18/2 Prowadzone przez Agencję Opiekuńczo – Medyczną i Handlową A. Szopa z siedzibą w Katowicach, ul. Okrzei 6/16.

Posiada 6 miejsc.

W 2002 roku skorzystało z niego 12 osób.

8. Domy pomocy społecznej:

Dom Pomocy Społecznej przeznaczony jest dla osób, u których pomoc rodziny i/lub gminy w formie usług jest niewystarczająca i które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki.

1) Dom Pomocy Społecznej „Przystań”, Katowice ul. ks. Bpa Adamskiego 22;

Przeznaczony jest dla osób przewlekłe somatycznie chorych. Posiada 100 miejsc.

W 2002 roku w DPS przebywało 100 osób.

Ruch pensjonariuszy w DPS kształtował się następująco:

- przyjęto	-	40 osób,
- oczekuje na umieszczenie w DPS	-	84 osoby.

2) Dom Pomocy Społecznej, Katowice ul. Traktorzystów 42;

Przeznaczony jest dla osób starych. Posiada 98 miejsc.

W 2002 roku w DPS przebywało 98 osób.

Ruch pensjonariuszy w DPS kształtował się następująco:

- przyjęto	-	25 osób,
- oczekuje na umieszczenie w DPS	-	62 osób.

Z Domów Pomocy Społecznej na terenie Katowic w 2002 r. skorzystało 198 osób.

Do Domów Pomocy Społecznej na terenie innych powiatów (poza Katowicami) w 2002 r. skierowano 29 osób, oczekuje na umieszczenie 47 osób.

9. Zakłady opiekuńcze i pielęgnacyjne.

Zakład opiekuńczo – leczniczy jest zakładem stacjonarnym udzielającym całodobowych świadczeń zdrowotnych, obejmujących swoim zakresem pielęgnację i rehabilitację osób nie wymagających hospitalizacji, które jednak ze względu na stopień niepełnosprawności i brak możliwości samodzielnego funkcjonowania, wymagają umieszczenia w placówce całodobowej.

Zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy jest zakładem stacjonarnym o charakterze okresowym, udzielającym całodobowych świadczeń zdrowotnych, które obejmują swoim zakresem pielęgnację, opiekę i rehabilitację osób nie wymagających hospitalizacji, oraz zapewnia im kontynuację leczenia i rekonwalescencję w celu powrotu do środowiska zamieszkania.

1) Zakład Opiekuńczo – Leczniczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Św. Jadwigi Katowice ul. Gliwicka 78.

Przeznaczony dla kobiet przewlekle chorych, o charakterze stałym, posiada 71 miejsc.

2) Zakład Opiekuńczo – Leczniczy Szpitala im. Jędrzeja Śniadeckiego, Katowice ul. Szopienicka 10;

Przeznaczony dla osób przewlekle chorych, o charakterze stałym, posiada 25 miejsc.

3) Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy Katowice ul. Szopienicka 10;

O charakterze czasowym, posiada 25 miejsc. Funkcjonuje od grudnia 2002 r.

4) Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy Szpitala Miejskiego Murcki, Katowice ul. Sokołowskiego 2;

O charakterze czasowym, posiada 25 miejsc.

5) Niepubliczny Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy „Karolinka”, Katowice ul. Barlickiego 5;

O charakterze stałym, przeznaczony dla osób starych, posiada 20 miejsc.

10. W 2002 roku z usług opiekuńczych świadczonych w środowisku, przez Dzielne Domy Pomocy Społecznej, oraz z Mieszkania Chronionego dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych korzystało 1.846 osób, z czego 1.445 to osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Zaznaczyć przy tym należy, że pozostałe osoby, ze względu na wiek lub schorzenia są również osobami niepełnosprawnymi (biologicznie), jednak bez orzeczenia wydanego przez uprawniony organ.

Podobnie sytuacja wygląda z pensjonariuszami Domów Pomocy Społecznej.

Okolo 25 % ogólnej liczby niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, stanowią osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub całkowitą niezdolnością do pracy i samodzielnej egzystencji, co stanowi ponad 7 tys. osób. 18.069 mieszkańców Katowic to osoby w wieku powyżej 75 lat. Liczba ta będzie wzrastać. Znacznej liczbie tych osób opieki nie jest w stanie zapewnić rodzina. Znaczącą liczbę stanowią również osoby całkowicie samotne. Stąd potrzeba rozwijania różnych form pomocy środowiskowej, półstacjonarnej, lokalnej mającej na celu zapewnienie osobom potrzebującym odpowiedniej opieki i wsparcia.

Dział 3. Projekty działań na rzecz osób niepełnosprawnych

PROJEKT 1. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE, W TYM INTERWENCJA KRYZYSOWA

1. Założenie: osoby niepełnosprawne i ich rodziny powinny mieć zapewniony dostęp do pełnej informacji o obowiązujących rozwiązaniach prawnych i wynikających z nich uprawnieniach, istniejących możliwościach zaspakajania różnorodnych potrzeb, funkcjonujących systemach wsparcia i możliwościach uzyskania różnych form pomocy ze strony instytucji jak i organizacji pozarządowych. Osoby niepełnosprawne i ich rodziny powinny mieć również możliwość skorzystania z profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych pojawiających się w związku z niepełnosprawnością.

2. Cel: ułatwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom poprzez udostępnienie informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach.
Ograniczenie skutków sytuacji kryzysowych wynikających z niepełnosprawności.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Zwiększenie dostępności do informacji z zakresu poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

1) Kontynuowanie usług z zakresu poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. (Dział 2, Rozdział 1)

Realizator- MOPS

2) Dalsze wspieranie przez miasto Katowice w formie dotacji usług z zakresu poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej świadczonych przez organizacje pozarządowe. (Dział 2, Rozdział 1)

Realizator – MOPS, Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi

3) Okresowe powtarzanie akcji informacyjnych poprzez rozwieszenie plakatów, udostępnianie ulotek informacyjnych na temat działalności podmiotów prowadzących poradnictwo i interwencję kryzysową w miejscach stosunkowo często odwiedzanych przez osoby niepełnosprawne (Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki służby zdrowia, zakłady pracy chronionej, organizacje pozarządowe)

Realizator – MOPS

4) Udostępnianie wszystkich danych z zakresu poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu Miasta Katowice.

Realizator – MOPS

5. Koordynator projektu: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

6. Ocena efektywności:

1) liczba osób, które w danym okresie skorzystały z poradnictwa specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych,

2) liczba jednostek świadczących poradnictwo,

3) liczba osób niepełnosprawnych, które w danym okresie skorzystały z interwencji kryzysowej dla osób niepełnosprawnych,

4) liczba jednostek świadczących interwencję kryzysową,

5) liczba osób, które gościły na danej stronie internetowej.

PROJEKT 2. WCZESNA INTERWENCJA (DZIECI W WIEKU 0-7)

1. Założenie: każde dziecko niepełnosprawne ma prawo do wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną.

2. Cel: Ograniczenie skutków niepełnosprawności wśród dzieci do lat 7 poprzez stworzenie możliwości uzyskania jak najwcześniejszej, kompleksowej i wielospecjalistycznej diagnozy w ośrodkach do tego przygotowanych, objęcie dzieci specjalistycznymi programami terapeutycznymi oraz przygotowanie rodziców lub opiekunów do udziału w rehabilitacji swoich dzieci.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Umożliwienie rodzicom i opiekunom jak najwcześniejszego dostępu do informacji na temat możliwości zdiagnozowania, opieki zdrowotnej i rehabilitacji swoich dzieci.

Objęcie jak największej liczby dzieci niepełnosprawnych w wieku od 0 do 7 lat, wymagających takiej pomocy, usługami z zakresu wczesnej interwencji.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy :

1) Kontynuowanie wspierania, w formie dotacji, przez miasto Katowice usług z zakresu wczesnej interwencji świadczonych przez specjalistyczne ośrodki rehabilitacyjne. (Dział 2, Rozdział 2)

Realizatorzy: MOPS we współpracy z fundacjami, organizacjami pozarządowymi.

2) Okresowe powtarzanie akcji informacyjnych polegających na przygotowaniu i rozprowadzaniu po wszystkich oddziałach położniczych i neonatologicznych oraz poradniach dla dzieci ulotek informacyjnych zawierających podstawowe informacje z zakresu wczesnej interwencji, adresy ośrodków lub punktów wczesnej interwencji, Specjalistycznych Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych, wykazy stowarzyszeń działających na rzecz dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin.

Udzielanie rodzinie wsparcia emocjonalnego, informacyjnego w pierwszym najtrudniejszym okresie przez pracowników placówek służby zdrowia, biorących udział w programie.

Realizatorzy: ośrodki rehabilitacyjne dla dzieci niepełnosprawnych, oddziały położnicze szpitali, poradnie zdrowia.

5. Koordynator projektu: Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice.

6. Ocena efektywności:

1) liczba ośrodków świadczących pomoc z zakresu wczesnej interwencji,

2) liczba placówek służby zdrowia biorących udział w programie,

3) liczba dzieci do 1 roku życia zgłoszonych do punktów wczesnej interwencji,

4) liczba dzieci w wieku 0-7 lat objętych rehabilitacją w ośrodkach.

PROJEKT 3. EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

1. Założenie: każde dziecko niepełnosprawne ma prawo do nauki w szkołach wspólnie ze swymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej.

2. Cel: stworzenie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwości kształcenia na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami na wszystkich poziomach nauczania, zapewnienie możliwości nauki i rozwoju w środowisku rodzinnym i rówieśniczym.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Zwiększenie liczby oddziałów integracyjnych.

Umożliwienie dzieciom z niepełnosprawnością ruchową łatwiejszego dostępu do edukacji.

Zwiększenie liczby nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy z dzieckiem niepełnosprawnym.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

1) Utworzenie oddziału integracyjnego w Gimnazjum Nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi przy ZSO Nr 17 ul. Wojciecha 9

Realizator: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Katowice i Gimnazjum Nr 16 w Katowicach

2) Usunięcie barier architektonicznych (opracowanie dokumentacji projektowej) w Szkole Podstawowej Nr 25 z Oddziałami Integracyjnymi ul. Bocheńskiego 149.

Realizator: Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Katowice.

3) Usunięcie barier architektonicznych (opracowanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie podjazdu i wejścia do budynku) w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 17, ul. Wojciecha 9.

Realizator: Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Katowice.

4) Dofinansowanie opłat za kształcenie dla nauczycieli uzyskujących dodatkowe kwalifikacje do pracy z dzieckiem niepełnosprawnym w szkołach wyższych i zakładach kształcenia nauczycieli.

Realizator: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Katowice.

5) Zapewnienie realizacji indywidualnych zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenia poradni psychologiczno – pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych do kształcenia specjalnego realizowanego w szkołach ogólnodostępnych.

Realizator: Szkoły ogólnodostępne i Wydział Edukacji Urzędu Miasta Katowice.

5. Koordynator projektu: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Katowice.

6. Ocena efektywności:

1) liczba nowoutworzonych oddziałów integracyjnych,

2) liczba dzieci niepełnosprawnych uczących się w systemie ogólnodostępnym lub integracyjnym,

3) liczba szkół pozbawionych barier architektonicznych,

4) liczba nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy z dzieckiem niepełnosprawnym.

PROJEKT 4. REHABILITACJA SPOŁECZNA I LECZNICZA DZIECI I MŁODZIEŻY W WIEKU SZKOLNYM ORAZ DOROSŁYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Założenie: osoba niepełnosprawna ma prawo do korzystania z dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną, z dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

2. Cel: wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych oraz wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych przez te osoby.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Zwiększenie liczby miejsc w warsztatach terapii zajęciowej. Zwiększenie oferty usług z zakresu rehabilitacji społecznej dla osób ze schorzeniami narządu ruchu dla osób niewidomych oraz dla osób głuchych i głuchoniemych.

Doprowadzenie do sytuacji aby w każdej jednostce organizacyjnej miasta, świadczącej usługi na rzecz ludności, co najmniej jeden pracownik znał język migowy.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

1) Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, fundacjami, innymi podmiotami prowadzącymi warsztaty terapii zajęciowej oraz środowiskowe domy samopomocy w celu zapewnienia jak najwyższej jakości świadczonych usług. (Dział 2, Rozdział 4)

Realizatorzy: MOPS we współpracy z podmiotami prowadzącymi poszczególne placówki.

2) Kontynuowanie wspierania, w formie dotacji, przez miasto Katowice usług z zakresu rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych przez organizacje pozarządowe i fundacje w prowadzonych przez nie specjalistycznych ośrodkach lub realizowanych w ramach działalności statutowej. (Dział 2, Rozdział 4)

Realizatorzy: MOPS, Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice we współpracy z organizacjami pozarządowymi i fundacjami.

3) Zwiększenie o 5 liczby miejsc w Warsztacie Terapii Zajęciowej prowadzonym przez Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES.

Realizatorzy: Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach.

4) Utworzenie nowego warsztatu terapii zajęciowej .

Realizatorzy: Stowarzyszenie Wspomagania Twórczości i Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „Unikat” we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

5. Koordynator projektu:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w zakresie rehabilitacji społecznej, Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice w zakresie rehabilitacji leczniczej.

6. Ocena efektywności:

1) liczba nowoutworzonych miejsc w WTZ,

2) liczba pracowników jednostek organizacyjnych miasta znających język migowy,

3) liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym, zaburzeniami psychicznymi, schorzeniami narządu ruchu, głuchych i głuchoniemych korzystających z pomocy specjalistycznych placówek prowadzonych przez organizacje pozarządowe lub fundacje.

PROJEKT 5. WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W PROCESIE REHABILITACJI W FORMIE DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW PFRON DO RÓŻNYCH ŚWIADCZEŃ

1. Założenie: osoba niepełnosprawna ma prawo do dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym oraz dostępu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny.

2. Cel: ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez ogólną poprawę psychofizycznej sprawności, rozwijanie umiejętności społecznych, nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych przez osoby niepełnosprawne, usunięcie lub zmniejszenie uciążliwości różnego rodzaju barier.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Zwiększenie zainteresowania różnych podmiotów możliwością uzyskania dofinansowania do organizowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych dla osób niepełnosprawnych. Zwiększenie zainteresowania niepełnosprawnych mieszkańców Katowic możliwością uzyskania dofinansowania na różne cele w ramach programów celowych PFRON.

Dotarcie z informacjami na temat możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON do środowisk osób niepełnosprawnych, które z takiej pomocy dotąd nie korzystały.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

1) Sukcesywne powtarzanie akcji informacyjnych w mediach, wśród organizacji pozarządowych, w środowiskach przez pracowników socjalnych, na temat warunków i możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON w ramach powyższych zadań lub aktualnie realizowanych programów. Pomoc osobom niepełnosprawnym przy sporządzaniu wniosków i zgromadzeniu odpowiedniej dokumentacji.

Realizator: MOPS.

2) Kontynuowanie udzielania osobom niepełnosprawnym dofinansowania ze środków PFRON do różnych świadczeń, w ramach zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997r. (Dział 2, Rozdział 5).

Realizator: MOPS.

5. Koordynator projektu: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

6. Ocena efektywności:

1) liczba osób, którym przyznano dofinansowanie ze środków PFRON,

2) liczba osób niepełnosprawnych, które po raz pierwszy skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON,

3) liczba niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, którzy uzyskali pomoc w ramach realizowanych programów celowych PFRON.

PROJEKT 6. DOSTOSOWANIE MIESZKAŃ DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Założenie: osoba niepełnosprawna ma prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych w tym do godnego zamieszkiwania, w lokalu odpowiadającym jej ograniczonym możliwościom.

2. Cel: ułatwienie osobom niepełnosprawnym w miarę swobodnego funkcjonowania w ich mieszkaniach oraz umożliwienie samodzielnego opuszczania mieszkań poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Doprowadzenie do likwidacji barier architektonicznych i technicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych, w pierwszej kolejności w mieszkaniach osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy :

1) Zidentyfikowanie osób wymagających dostosowania mieszkań do rodzaju niepełnosprawności i ich potrzeb w tym zakresie.

Realizator: MOPS we współpracy z KZGM, spółdzielniami mieszkaniowymi, innymi administratorami zasobów mieszkaniowych,

2) Stworzenie osobom niepełnosprawnym, z poważnymi dysfunkcjami narządu ruchu, możliwości zamiany zajmowanych mieszkań na mieszkania pozbawione barier lub na mieszkania o mniejszym stopniu niedogodności, w ramach zamiany z miastem.

Realizator: Wydział Lokalowy UM,

3) Przyznawanie dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych i technicznych ze środków PFRON. Udzielanie w ramach pracy socjalnej pomocy formalno- prawnej, organizacyjnej dotyczącej sporządzenia projektu dostosowania mieszkania, kosztorysu niezbędnych prac , pomocy w znalezieniu wykonawcy, a także w pozyskaniu środków finansowych na pokrycie części kosztów ponoszonych przez osobę niepełnosprawną, jeżeli jej sytuacja materialna tego wymaga.

Realizator: MOPS we współpracy z administratorami lokali.

5. Koordynator projektu: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

6. Ocena efektywności:

1) liczba osób niepełnosprawnych wymagających dostosowania mieszkań do potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności, w tym liczba osób na wózkach inwalidzkich,

2) liczba dokonanych zamian dotychczas zajmowanych mieszkań na mieszkania pozbawione barier architektonicznych lub mieszkania o mniejszym stopniu niedogodności, w tym liczba osób na wózkach inwalidzkich,

3) liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w tym liczba osób na wózkach inwalidzkich.

PROJEKT 7. DOSTOSOWANIE KOMUNIKACJI I TRANSPORTU ZBIOROWEGO DO POTRZEB OSÓB NIEOPEŁNOSPRAWNYCH

1. Założenie: osoba niepełnosprawna ma prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym do swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu.

2. Cel: umożliwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego lub z niewielką pomocą przemieszczania się po mieście poprzez dostosowanie infrastruktury komunikacji publicznej do potrzeb tych osób.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Kontynuowanie działań mających na celu:

1) dostosowanie do możliwości osób niepełnosprawnych organizacji ruchu na drogach publicznych Miasta Katowice:

- a) stosowanie na przejściach dla pieszych sygnalizacji dźwiękowej łącznie ze świetlną,
- b) dostosowanie czasu trwania zielonego światła na przejściu dla pieszych do prędkości poruszania się m.in. osób niepełnosprawnych,
- c) budowa wysepek dzielących jezdnie, znajdujących się na przejściach dla pieszych, dostosowanych powierzchnią do wózków inwalidzkich,
- d) umieszczanie znaków drogowych w miarę możliwości poza pasami ruchu pieszego,

2) likwidację barier urbanistycznych w ciągach komunikacyjnych miasta:

- a) stosowanie obniżonych krawężników, powierzchni w kontrastowym kolorze i fakturze łatwo wyczuwalnej butem lub laską osoby posługującej się nią, w celu sygnalizacji każdej zmiany warunków ruchu,
- b) instalacja poręczy i podtrzymań oraz odpowiednich pochyleń w przejściach podziemnych,
- c) równomierne oświetlanie ciągów pieszych i przejść przez jezdnię,
- d) odpowiedni dobór rodzajów nawierzchni i szerokości ciągów pieszych,
- e) odpowiednie wygradzanie i zadaszanie miejsc oczekiwania podróżnych na przystankach komunikacji publicznej oraz doboru odpowiedniej wysokości peronów,
- f) zwiększenie liczby bezpłatnych stanowisk postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych, z których można korzystać na podstawie posiadanej karty parkingowej,
- g) zwiększenie liczby pojazdów komunikacji zbiorowej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.

3) zwiększenie liczby pojazdów transportu specjalnego przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

1) kontynuowanie obligatoryjnych działań mających na celu likwidację barier urbanistycznych w ciągach komunikacyjnych miasta. (Dział 2, Rozdział 7)

Realizator: Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Katowicach.

2) przystąpienie miasta Katowice do „Programu wyrównywania różnic między regionami” w obszarze D – likwidacja barier transportowych.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi, fundacjami zajmującymi się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

5. Koordynator projektu: Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Katowice, w zakresie transportu specjalnego – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

6. Ocena efektywności:

- 1) liczba wyznaczonych miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych,
- 2) liczba linii autobusowych i tramwajowych przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych,
- 3) liczba pojazdów specjalnych do przewozu osób niepełnosprawnych, użytkowanych przez specjalistyczne placówki, organizacje pozarządowe, firmy taksówkowe,
- 4) liczba przejść dla pieszych posiadających oprócz sygnalizacji świetlnej zainstalowane sygnalizatory akustyczne,
- 5) liczba obiektów komunikacyjnych, na których wykonano w danym okresie udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, rodzaj udogodnień,
- 6) liczba zawartych umów dotyczących zakupu środków transportu w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”, liczba osób niepełnosprawnych korzystających w danym roku z przewozów nowozakupionymi środkami transportu.

PROJEKT 8. LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, URBANISTYCZNYCH, W KOMUNIKOWANIU SIĘ W OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Założenie: osoba niepełnosprawna ma prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych w tym dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej.

2. Cel: umożliwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego załatwiania spraw w urzędach, umożliwienie dostępu do obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Likwidacja barier architektonicznych w budynkach Urzędu Miasta Katowice, w których sprawy załatwiają mieszkańcy Katowic. Sukcesywne likwidowanie barier architektonicznych w budynkach zajmowanych przez jednostki organizacyjne miasta, świadczące usługi na rzecz ludności: w zakładach opieki zdrowotnej, placówkach edukacyjnych, jednostkach pomocy społecznej, miejskich instytucjach kultury, obiektach sportowych, administracjach budynków mieszkalnych.

Popieranie działań innych urzędów, instytucji, organizacji pozarządowych wykonujących zadania publiczne w rozumieniu art.4 ust.1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, mających na celu likwidację barier architektonicznych i urbanistycznych m.in. poprzez wspólne aplikowanie wniosków, projektów mających na celu pozyskanie dodatkowych środków na te działania.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

Stworzenie zbioru danych dotyczących występowania barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej zajmowanych przez jednostki organizacyjne miasta oraz planów i kosztów ich likwidacji.

Realizator: Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych we współpracy z wszystkimi jednostkami organizacyjnymi miasta.

5. Koordynator projektu: Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych.

6. Ocena efektywności:

1) liczba budynków użyteczności publicznej, w których mieszczą się jednostki organizacyjne miasta, pozbawionych barier architektonicznych,

2) liczba wniosków, projektów z udziałem miasta Katowice w sprawie likwidacji barier architektonicznych w jednostkach wykonujących zadania publiczne.

PROJEKT 9. UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU KULTURALNYM, ARTYSTYCZNYM, SPORTOWYM ORAZ REKREACJI I TURYSTYCE

1. Założenie: osoba niepełnosprawna ma prawo do uczestnictwa w życiu kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

2. Cel: ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez stworzenie odpowiednich warunków do uczestnictwa w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce osobom niepełnosprawnym. Przeciwdziałanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w imprezach kulturalnych, artystycznych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych. Promowanie i prezentacje, na większą niż obecnie skalę, twórczości artystycznej i kulturalnej osób niepełnosprawnych. Systematyczna likwidacja barier architektonicznych w obiektach zajmowanych przez miejskie instytucje kultury oraz przystosowanie miejskich obiektów sportowych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

1) Organizowanie imprez kulturalnych z udziałem osób niepełnosprawnych przez miejskie instytucje kultury, dofinansowywanie imprez kulturalnych organizowanych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Wprowadzanie dalszych udogodnień ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie ze zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Realizatorzy: Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miasta Katowice, Miejska Biblioteka Publiczna i inne miejskie instytucje kultury.

2) Wspieranie organizacji, stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych i dofinansowywanie ich działalności w zakresie sportu, turystyki i rekreacji.

Współorganizowanie i dofinansowanie imprez sportowo – rekreacyjnych, w których będą uczestniczyć zawodnicy niepełnosprawni:

- a) Bieg Uliczny im. W. Korfańtego,
- b) Bieg Uliczny Polonia,
- c) Zawody szachowe o Puchar Prezydenta Miasta Katowice,
- d) Mistrzostwa Polski w jednej z dyscyplin sportów niepełnosprawnych,
- e) X Integracyjny Turniej w Wyciskaniu Sztangi Leżąc.

Realizator: Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miasta Katowice.

3) Wspieranie organizacji pozarządowych i innych podmiotów organizujących imprezy sportowe, kulturalne, turystyczne, rekreacyjne dla osób niepełnosprawnych poprzez przyznanie dofinansowania ze środków PFRON. Planowane imprezy:

- a) Koło Automobilklubu Śląskiego: XI Ogólnopolski Turystyczno – Nawigacyjny Rajd Samochodowy „Karolinka 2004”, impreza integracyjna – zgrupowanie sportowo – turystyczne z elementami szkolenia,
- b) Polski Związek Głuchych – Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Nieślyszących: Wojewódzkie zawody szachowe osób nieślyszących z okazji Dnia Niepodległości, IV Majowy Piknik Rodzinny Osób Niepełnosprawnych, wycieczka integracyjno – poznawcza do Sanktuarium Maryjnego (pielgrzymka osób nieślyszących),

wycieczka integracyjno – poznawcza do Palmiarni w Gliwicach oraz do Zamku w m. Moszna k/Opola,

c) Katowickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Starszych Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia OPOKA: Spartakiada, wycieczka turystyczno - krajoznawcza,

d) Katowicki Związek Inwalidów Narządu Ruchu: impreza rekreacyjna ,

e) Polski Związek Niewidomych: impreza turystyczno - rekreacyjna.

Realizatorzy: MOPS we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

5. Koordynator projektu: Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miasta Katowice, w zakresie dofinansowania imprez ze środków PFRON – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

6. Ocena efektywności:

1) liczba imprez kulturalnych organizowanych przez miejskie instytucje kultury dla osób niepełnosprawnych,

2) liczna imprez kulturalnych dla osób niepełnosprawnych dofinansowanych przez Miasto Katowice, liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w powyższych imprezach,

3) liczba imprez sportowych, rekreacyjnych, turystycznych dla osób niepełnosprawnych dofinansowywanych przez Miasto Katowice, liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w powyższych imprezach,

4) liczba imprez kulturalnych dofinansowanych ze środków PFRON, liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w tych imprezach,

5) liczba imprez sportowych dofinansowanych ze środków PFRON, liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w tych imprezach.

PROJEKT 10 . ZAPEWNIENIE OPIEKI OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

1. Założenie: osoba niepełnosprawna niezdolna do samodzielnego funkcjonowania, wymagająca pomocy osób drugich w zaspokajaniu jej podstawowych potrzeb życiowych ma prawo do korzystania z odpowiednich form opieki i wsparcia.

2. Cel: utrzymanie osób niepełnosprawnych wymagających opieki jak najdłużej w środowisku zamieszkania, a w przypadku braku takiej możliwości zapewnienie im całodobowej opieki w placówkach stacjonarnych.

3. Stan planowany do osiągnięcia.

Rozszerzenie sieci Dziennych Domów Pomocy Społecznej poprzez utworzenie nowych placówek w dzielnicach nie posiadających tego rodzaju ośrodka wsparcia. Stworzenie sieci mieszkań chronionych. Utworzenie rodzinnego domu pomocy. Zwiększenie liczby Zakładów Opiekuńczo – Leczniczych i Pielęgnacyjno - Opiekuńczych. Włączenie do pomocy osobom niepełnosprawnym większej niż dotychczas liczby wolontariuszy.

4. Zadania do realizacji w 2004 roku, realizatorzy:

1) Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami świadczącymi usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, prowadzącymi domy pomocy społecznej, mieszkanie chronione w celu zapewnienia jak najwyższej jakości świadczonych usług. (Dział 2, Rozdział 10).

Realizatorzy: MOPS we współpracy z podmiotami świadczącymi usługi lub prowadzącymi ośrodki wsparcia.

2) Dalsze wspieranie przez Miasto Katowice, w formie dotacji, pracy socjalnej na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych wymagających opieki, wykonywanej przez organizacje pozarządowe (Dział 2, Rozdział 10).

3) Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej w dzielnicy Dąb.

Realizator: MOPS we współpracy z organizacją pozarządową.

4) Przystosowanie lokalu na potrzeby nowego mieszkania chronionego dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Realizator: MOPS.

5) Rozszerzenie programu "Wolontariat" poprzez nagłaśnianie programu w mediach, aktywizację środowiska lokalnego w celu włączenia większej liczby wolontariuszy do pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

5. Koordynator projektu: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

6. Ocena efektywności:

1) liczba nowoutworzonych miejsc w DDPS,

2) liczba nowoutworzonych miejsc w mieszkaniach chronionych,

3) liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,

4) liczba osób niepełnosprawnych korzystających z Dziennych Domów Pomocy Społecznej,

5) liczba osób niepełnosprawnych, przebywających w placówkach stacjonarnych,

6) liczba wolontariuszy wspomagających osoby niepełnosprawne wymagające opieki.

CZĘŚĆ IV. PROGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ I PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Dział 1. Cele programu, adresaci programu, zadania ustawowe Powiatowego Urzędu Pracy z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Rozdział 1. Cele, adresaci programu

1. W celu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy wymagane jest podjęcie zespołu kompatybilnych działań w zakresie rehabilitacji społecznej, leczniczej jak i zawodowej. Opracowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach program przeciwdziałania bezrobociu wśród zarejestrowanych osób niepełnosprawnych ma na celu przygotowanie tych osób, przy ich aktywnym współdziałaniu, do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania w społeczeństwie.

Rehabilitacja jest procesem złożonym. Powinna objąć szereg przedsięwzięć organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych. Przedsięwzięcia te mają poprawić poziom jakości życia osób o niepełnej sprawności i ułatwić im integrację ze środowiskiem osób pełnosprawnych.

2. Cele programu koncentrują się na:

- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- przygotowaniu osób niepełnosprawnych do samodzielnego organizowania życia zawodowego,
- ograniczaniu dyskryminacji w społeczeństwie ze względu na niepełnosprawność.

3. Adresatami programu są osoby niepełnosprawne w pojęciu przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, mieszkający na terenie Katowic, zarejestrowane w PUP jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy.

Rozdział 2. Zadania ustawowe Powiatowego Urzędu Pracy z zakresu rehabilitacji zawodowej oraz zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

1. Jedną z form rehabilitacji osób niepełnosprawnych jest rehabilitacja zawodowa.

Stawia ona sobie za cel przygotowanie osoby niepełnosprawnej do pracy oraz zapewnienie jej pracy zgodnie z psychofizycznymi możliwościami oraz kwalifikacjami zawodowymi.

Rehabilitacja zawodowa jest częścią ogólnego procesu rehabilitacji. Polega na udzielaniu osobie niepełnosprawnej takich usług jak: poradnictwo zawodowe, szkolenie zawodowe i zatrudnienie, aby umożliwić jej uzyskanie, utrzymanie i awans w odpowiedniej pracy, a przez to zapewnić jej integrację lub reintegrację w normalne życie społeczne.

2. Zgodnie z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy należy:

- 1) opracowanie , zgodnych ze strategią rozwoju województwa, projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudniania (art.35a pkt. 1b) oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych (art.35a pkt. 1c),
- 2) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób (art.35a pkt.6),
- 3) prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób

- niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie (art.35a pkt.9),
- 4) kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej , do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej (art. 35a pkt.10),
 - 5) współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów (art.35a pkt.11),
 - 6) współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych (art.35a pkt. 13).

3. Ponadto następujące zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizuje, z upoważnienia Prezydenta Miasta Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach:

- 1) udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej,
- 2) zawieranie z osobą niepełnosprawną umowy ustalającej warunki udzielenia, spłaty pożyczki oraz wysokości stopy oprocentowania,
- 3) odraczanie, rozkładanie na raty i umarzanie pożyczek,
- 7) dokonanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Dział 2. Stan istniejący – charakterystyka zasobów.

Rozdział 1. Pośrednictwo pracy.

1. Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy mogą skorzystać z pośrednictwa pracy funkcjonującego w ramach działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Katowicach.

Osoba niepełnosprawna po zarejestrowaniu kierowana jest do pośrednictwa pracy w celu zapoznania się z dostępnymi ofertami pracy. Może również skorzystać z pomocy doradczej w celu określenia preferencji, predyspozycji zawodowych, kierunku szkolenia odpowiednio do poziomu wykształcenia, rodzaju schorzenia i stopnia niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne mogą przygotować się poprzez grupowe zajęcia aktywizujące z zakresu metodyki poszukiwania pracy i autoprezentacji.

Rozdział 2. Poradnictwo zawodowe.

1. Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy mogą skorzystać z poradnictwa zawodowego funkcjonującego w ramach działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Katowicach.

Rozdział 3. Szkolenia osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i poszukujących pracy.

1. Organizacja szkoleń zawodowych w ramach przyznanego limitu środków finansowych z PFRON.

Kierowanie osób niepełnosprawnych na kursy zawodowe realizowane jest przy spełnieniu jednego z poniższych warunków:

- 1) osoba niepełnosprawna zarejestrowana w urzędzie pracy pozostaje bez zatrudnienia,
- 2) osoba nie posiada kwalifikacji zawodowych,

- 3) w związku z brakiem odpowiedniego zatrudnienia konieczna jest zmiana kwalifikacji,
- 4) lub utraciła zdolność do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

Dział 3. Projekty działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

PROJEKT 1. POŚREDNICTWO PRACY

Jedną z podstawowych form pomocy kierowaną do osób niepełnosprawnych jest pośrednictwo pracy.

1. Założenie: usługi z zakresu pośrednictwa pracy są dostępne i bezpłatne dla wszystkich osób niepełnosprawnych oraz dla pracodawców tworzących nowe miejsca pracy.

2. Cele:

- 1) zaktywizowanie zawodowe osób niepełnosprawnych,
- 2) pomoc w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne,
- 3) tworzenie miejsc pracy,
- 4) udzielanie pomocy pracodawcom w uzyskaniu odpowiednich kandydatów do pracy.

3. Stan planowany do osiągnięcia: podjęcie pracy przez jak największą liczbę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach.

4. Zadania do realizacji w 2004 r. , realizatorzy:

- 1) Podejmowane zadania związane z pośrednictwem pracy polegają na:
 - a) dokonywaniu wyboru i kierowaniu odpowiednich kandydatów na posiadane miejsca pracy,
 - b) pozyskiwaniu ofert pracy dla osób niepełnosprawnych,
 - c) nawiązywaniu kontaktu z zakładami pracy chronionej i spółdzielniami inwalidów w zakresie możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych (ankietyzacja zakładów),
 - d) inspirowaniu i organizowaniu kontaktów osób bezrobotnych i innych poszukujących pracy z pracodawcami.

Realizatorzy: pośrednicy pracy.

2) Przystąpienie miasta Katowice do „Programu wyrównywania różnic między regionami” w obszarze C – dla pracodawców, w tym przedsiębiorców z chronionego i otwartego rynku pracy, na wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości.

Realizator: Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach we współpracy z pracodawcami.

5. Koordynator projektu: Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach

6. Ocena efektywności:

- 1) liczba osób zatrudnionych na podstawie wydanych skierowań,
- 2) liczba nowoutworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”.

PROJEKT 2. PORADNICTWO ZAWODOWE

1. Założenie: usługi z zakresu poradnictwa zawodowego są dostępne i bezpłatne dla wszystkich osób niepełnosprawnych.

2. Cele:

- 1) udzielanie informacji zawodowej o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkoleń zawodowych,
- 2) ułatwienie osobom niepełnosprawnym procesu integracji z osobami pełnosprawnymi poprzez udział w różnych formach poradnictwa zawodowego.

3. Stan planowany do osiągnięcia: objęcie poradnictwem zawodowym jak największej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach.

4. Zadania do realizacji w 2004 r., realizatorzy:

- 1) udzielanie porad indywidualnych ułatwiających wybór zawodu i miejsca pracy, zamianę lub uzupełnienie kwalifikacji odpowiednio do stopnia niepełnosprawności i rodzaju schorzenia,
- 2) organizowanie i prowadzenie grupowego poradnictwa zawodowego m.in. w następujących formach: sesji integracyjnych Otwartego Klubu Pracy, spotkań poświęconych aktywnemu poszukiwaniu pracy, konsultacji informacyjno – doradczych w Sali Informacji Zawodowej,
- 3) diagnozowanie zainteresowań i preferencji zawodowych osób niepełnosprawnych w celu ustalenia ścieżki rozwoju zawodowego,
- 4) rozpoznawanie planów zawodowych zarejestrowanych osób niepełnosprawnych w celu ustalenia kierunków szkoleń zawodowych realizowanych przez urząd pracy,
- 5) kierowanie osób niepełnosprawnych na kursy, w celu uzupełnienia, podwyższenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych,
- 6) udzielanie informacji w zakresie możliwości uruchomienia przez osobę niepełnosprawną własnej działalności gospodarczej.

Realizatorzy: doradcy zawodowi.

5. Koordynator projektu: Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach.

6. Ocena efektywności:

- 1) liczba osób, które skorzystały z informacji zawodowej,
- 2) liczba osób objętych usługami doradczymi.

PROJEKT 3. SZKOLENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY

1. Założenie: inicjowanie i organizowanie szkoleń osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach.

2. Cele: zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na uzyskanie zatrudnienia poprzez podwyższenie lub zmianę posiadanych kwalifikacji.

Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu mogą skorzystać ze szkoleń zawodowych inicjowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach finansowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych.

3. Stan planowany do osiągnięcia: objęcie jak największej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach szkoleniami zawodowymi.

4. Zadania do realizacji w 2004 r., realizatorzy:

Do zadań realizowanych w ramach inicjowania i organizowania szkoleń osób niepełnosprawnych należy refundowanie kosztów szkoleń organizowanych przez ośrodki szkoleniowe na podstawie zawartych umów. Na potrzeby pracodawców chcących zatrudnić

osobę niepełnosprawną realizowane są szkolenia na podstawie trójstronnej umowy. Po przeszkoleniu pracodawca jest zobowiązany do zatrudnienia osoby skierowanej na kurs.
Realizatorzy: doradcy zawodowi, ośrodki szkoleniowe.

5. Koordynator projektu: Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach.

6. Ocena efektywności:

1) liczba osób skierowanych na szkolenia.

CZĘŚĆ V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Rehabilitacja społeczna i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

projekt/zadanie	realizator	źródło finansowania			
		środki z budżetu miasta		środki PFRON*	
		dysponent	kwota	dysponent	kwota
Projekt nr 1 - PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE, W TYM INTERWENCJA KRYZYSOWA					
Zadanie nr 1	MOPS	MOPS	84 174		
Zadanie nr 2	MOPS we współpracy z organizacjami pozarządowymi	MOPS**	53 771		
		Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska**	60 000		
Zadanie nr 3	MOPS	MOPS	3 000		
Zadanie nr 4	MOPS	MOPS	3 000		
Projekt nr 2 - WCZESNA INTERWENCJA (DZIECI W WIEKU 0-7)					
Zadanie nr 1	Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska, MOPS we współpracy z organizacjami pozarządowymi	MOPS	w ramach środków na projekt nr 4, zadanie nr 2		
Zadanie nr 2	ośrodki rehabilitacyjne dla dzieci niepełnosprawnych, oddziały położnicze szpitali, poradnie zdrowia	MOPS			
Projekt nr 3 - EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ					
Zadanie nr 1	Wydział Edukacji i Gimnazjum nr 16	Gimnazjum nr 16	29 560		
Zadanie nr 2	Wydział Inwestycji	Wydział Inwestycji	80 000		
Zadanie nr 3	Wydział Inwestycji				
Zadanie nr 4	Wydział Edukacji	poszczególne szkoły			
Zadanie nr 5	Szkoły ogólnodostępne i Wydział Edukacji	szkoły			
Projekt nr 4 - REHABILITACJA SPOŁECZNA I LECZNICZA DZIECI I MŁODZIEŻY W WIEKU SZKOLNYM ORAZ DOROSŁYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Zadanie nr 1	MOPS we współpracy z podmiotami prowadzącymi poszczególne placówki	MOPS	1 053 032	MOPS	1 829 880
Zadanie nr 2	MOPS, Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska we współpracy z organizacjami pozarządowymi	MOPS**	2 047 234		
		Wydział Zdrowia i Kształtowania Środowiska**	80 689		
Zadanie nr 3	Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej			MOPS	35 190
Zadanie nr 4	Stowarzyszenie Wspomagania Twórczości i Rozwoju Osób Niepełnosprawnych "Unikat" we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej			MOPS	443 943
Projekt nr 5 - WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W PROCESIE REHABILITACJI W FORMIE DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW PFRON DO RÓŻNYCH ŚWIADCZEŃ					
Zadanie nr 1	MOPS	MOPS	1 000		
Zadanie nr 2	MOPS			MOPS	858 975
Projekt nr 6 - DOSTOSOWANIE MIESZKAŃ DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Zadanie nr 1	MOPS we współpracy z KZGM, spółdzielniami mieszkaniowymi, innymi administratorami zasobów mieszkaniowych	MOPS	2 000		
Zadanie nr 2	Wydział lokalowy	Wydział Lokalowy	bieżąca działalność		
Zadanie nr 3	MOPS we współpracy z administratorami lokali			MOPS	400 000
Projekt nr 7 - DOSTOSOWANIE KOMUNIKACJI I TRANSPORTU ZBIOROWEGO DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Zadanie nr 1	Straż Miejska	Straż Miejska	bieżąca działalność		
Zadanie nr 2	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	bieżąca działalność		

Projekt nr 8 - LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, URBANISTYCZNYCH, W KOMUNIKOWANIU SIĘ W OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Zadanie nr 1	Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych we współpracy z wszystkimi jednostkami organizacyjnymi miasta	Wydział Zdrowia i Ochrony Środowiska	bieżąca działalność	
---------------------	---	--------------------------------------	---------------------	--

Projekt nr 9 - UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU KULTURALNYM, ARTYSTYCZNYM, SPORTOWYM ORAZ REKREACJI I TURYSTYCZNE

Zadanie nr 1	Wydział Kultury i Sportu, Miejska Biblioteka Publiczna i inne miejskie instytucje kultury	Wydział Kultury i Sportu			
		Miejska Biblioteka Publiczna miejskie instytucje kultury			
Zadanie nr 2	Wydział Kultury i Sportu	Wydział Kultury i Sportu	65 000		
Zadanie nr 3	MOPS we współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami			MOPS	67 924

Projekt nr 10 - ZAPEWNIENIE OPIEKI OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Zadanie nr 1	MOPS we współpracy z podmiotami świadczącymi usługi lub prowadzącymi ośrodki wsparcia	MOPS	4 201 631		
Zadanie nr 2	MOPS we współpracy z organizacjami pozarządowymi	MOPS **	8 668		
Zadanie nr 3	MOPS we współpracy z organizacją pozarządową	MOPS	99 450		
Zadanie nr 4	MOPS	MOPS	120 000		
Zadanie nr 5	MOPS	MOPS	3 000		

* - wysokość środków finansowych PFRON przedstawiona szacunkowo na podstawie wykonania za 2003 rok, już złożonych wniosków bądź zobowiązań
Wielkość środków na rok 2004 na poszczególne zadania zostanie określona po otrzymaniu informacji z Zarządu PFRON o wielkości środków dla miasta Katowice wyliczonych według algorytmu, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 5.03.2002r. w sprawie algorytmu

** - finansowanie w formie dotacji dla organizacji pozarządowych

2. Rehabilitacja zawodowa i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

projekt/zadanie	realizator	źródło finansowania			
		środki z budżetu miasta		środki PFRON*	
		dysponent	kwota	dysponent	kwota
Projekt nr 1 - POŚREDNICTWO PRACY					
Zadania	PUP	PUP	bieżąca działalność		
Projekt nr 2 - PORADNICTWO ZAWODOWE					
Zadania	PUP	PUP	bieżąca działalność		
Projekt nr 3 - SZKOLENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY					
Zadania	PUP			MOPS	39 920

